

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE**

**REPERE METODOLOGICE
PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI
LA CLASA A X-A
ÎN ANUL ȘCOLAR 2022 - 2023**

GEOGRAFIE

București, 2022

CUPRINS

Secțiunea I

Premise pentru aplicarea curriculumului la clasa a X-a în anul școlar 2022 - 2023	2
1.1. Scrisoare metodologică privind aplicarea curriculumului școlar de clasa a X-a în anul școlar 2022 - 2023, elaborată de Unitatea de Cercetare în Educație (UCE) din cadrul CNPEE	2
I.1.1. Aspecte introductive	2
I.1.2. Rolul disciplinelor de studiu în dezvoltarea competențelor-cheie europene	2
I.1.3. Evaluarea inițială a competențelor elevilor la debutul clasei a X-a	4
I.1.4. Planificarea calendaristică: instrument unitar de lucru pentru profesori	4
I.1.5. Activități de învățare și instrumente de evaluare utile în dezvoltarea competențelor specifice: exemplificări	6
I.1.6. Utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale	7
I.1.7. Aplicarea contextualizată a programelor școlare	9
I.2. Specificul disciplinei GEOGRAFIE	11

Secțiunea a II-a

Recomandări privind planificarea calendaristică pentru anul școlar 2022 - 2023	12
II.1. Repere privind organizarea și desfășurarea instruirii la clasa a X-a, în anul școlar 2022 - 2023	12
II.1.1. Context educațional actual	12
II.1.2. Documente care reglementează organizarea și desfășurarea instruirii la clasa a X-a, în anul școlar 2022 - 2023	12
II.1.3. Structurarea anului școlar 2022 - 2023 în module de învățare	13
II.2. Schimbări asociate procesului de predare - învățare - evaluare în anul școlar 2022 - 2023	13
II.3. Repere privind planificarea calendaristică pentru anul școlar 2022 - 2023	15
II.3.1. Recomandări generale privind elaborarea și personalizarea planificării calendaristice	15
II.3.2. Exemplificarea planificării calendaristice la disciplina Geografie, clasa a X-a	16
II.3.3. Recomandări generale privind proiectarea unităților de învățare	23
II.3.4. Exemplu de proiectare a unei unități de învățare	24

Secțiunea a III-a

Recomandări privind formarea/dezvoltarea și evaluarea competențelor specifice incluse în programa școlară	27
III.1. Competențe specifice și exemple de activități de învățare	27
III.2. Competențe / Conținuturi / Activități de învățare	33
III.3. Sugestii metodologice	42

Secțiunea a IV-a

Recomandări privind resurse educaționale deschise	44
IV.1. Inventar de resurse online pentru disciplina Geografie – clasa a X-a	44
IV.2. Alte resurse educaționale deschise – clasa a X-a	45

Secțiunea a V-a

Bibliografie selectivă	48
-------------------------------------	----

Secțiunea a VI-a

Colectiv de autori	53
---------------------------------	----

PREMISE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI LA CLASA A X-A ÎN ANUL ȘCOLAR 2022 – 2023

I.1. Scrisoare metodologică privind aplicarea curriculumului școlar de clasa a X-a în anul școlar 2022-2023, elaborată de Unitatea de Cercetare în Educație (UCE) din cadrul CNPEE

I.1.1. Aspecte introductive

• Context

La finalul anului școlar 2020-2021 a absolvit clasa a VIII-a generația de elevi care a beneficiat de un nou curriculum național pentru învățământul primar (elaborat în anul 2013) și pentru învățământul gimnazial (elaborat în 2017)¹. Demersurile de elaborare a noului curriculum nu au continuat la nivelul învățământului liceal, pentru acest nivel de învățământ rămânând în uz programele școlare din anul 2009². Pentru a veni în sprijinul profesorilor de liceu, în vara anului 2021 au fost elaborate Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022, având rolul de a contracara posibile discontinuități între achizițiile învățării la finalul ciclului gimnazial și cele proiectate pentru clasa a IX-a. Ca o continuare a acestui demers, documentul de față vizează aplicarea programelor școlare la clasa a X-a.

• Scop

Prezentul document este elaborat sub forma unei scrisori metodologice și are ca scop sprijinirea profesorilor care predau la nivelul învățământului liceal, pentru aplicarea programelor școlare de clasa a X-a în anul școlar 2022-2023.

• Structură

Scrisoarea metodologică este organizată pe următoarele componente:

- Rolul disciplinelor de studiu în dezvoltarea competențelor-cheie europene – pentru a evidenția faptul că fiecare disciplină de studiu își aduce contribuția la dezvoltarea acestora, în grade, modalități și formate diferite;
- Evaluarea inițială a competențelor elevilor la debutul clasei a X-a – care oferă o diagnoză asupra măsurii în care elevii și-au dezvoltat competențele vizate de curriculumul școlar de clasa a IX-a, cu scopul de a identifica modalități optime de dezvoltare a competențelor din curriculumul școlar de clasa a X-a;
- Planificarea calendaristică ca instrument unitar de lucru – pentru a promova, la nivelul profesorilor de liceu, utilizarea unui format unitar de planificare;
- Activități de învățare și instrumente de evaluare utile în dezvoltarea competențelor specifice – pentru a oferi profesorilor o serie de recomandări și exemple de activități;
- Utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale – pentru a evidenția avantajele pe care digitalul le aduce în planul predării-învățării-evaluării;
- Aplicarea contextualizată a programelor școlare – pentru a oferi o serie de recomandări privind adaptarea demersului didactic la aspecte și condiții specifice.

I.1.2. Rolul disciplinelor de studiu în dezvoltarea competențelor-cheie europene

Ca stat membru UE, România își armonizează sistemul de educație în cadrul comunitar prin adoptarea recomandărilor promovate la nivel european. Astfel, documentul de politici Reperete pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al curriculumului național (aprobat prin OME nr. 3239/2021)³ definește un **profil de formare al absolventului de liceu**, care este elaborat

¹ <http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinvigoare.aspx>

² https://www.edu.ro/reperete_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

³ https://drive.google.com/file/d/1r8YZCPUG_Tipm1muMpW29XMJ0nBEefj9/view

pe baza prevederilor din *Recomandarea Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2018/C 189/01)*⁴.

Competențele cheie reprezintă seturi structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dobândite prin învățare, care sunt relevante pentru o viață împlinită, de succes în societatea cunoașterii. Competențele cheie reprezintă instrumentele culturale de care au nevoie tinerii în societatea cunoașterii. Acestea sunt următoarele:

- competență de literație;
- competență de multilingvism;
- competență matematică și competență în științe, tehnologie și inginerie;
- competență digitală;
- competență personală, socială și de a învăța să înveți;
- competență civică;
- competență antreprenorială;
- competență de sensibilizare și exprimare culturală.

În cadrul profilului de formare, aceste competențe cheie au fost specificate prin **descriptori** care detaliază achizițiile urmărite, în progresie de la un nivel de școlaritate la altul.

Competențele cheie se dezvoltă și se aplică într-o varietate de contexte și într-o varietate de combinații. Acestea se interconectează și se întrepătrund, prin aceea că elemente componente ale unei competențe cheie sprijină învățarea elementelor altor competențe. De asemenea, competențele cheie dobândite în școală în cadrul diverselor discipline de studiu sau dobândite în afara școlii constituie achiziții pe baza cărora se formează competențele disciplinare. Astfel, învățarea disciplinelor de studiu depășește granițele academice tradiționale și deschide un orizont mai larg de cunoaștere, cu transferuri reale între spațiul clasei și viața de fiecare zi.

Exemplu:

Competența de literație sprijină învățarea la orice disciplină școlară, oferind instrumentele pentru a înțelege noile concepte și pentru a exprima idei în orice domeniu. Totodată, utilizarea competenței de literație ca instrument de studiu în cadrul abordării didactice la diverse discipline – altele decât cele filologice – oferă șansa dezvoltării și diversificării achiziției existente prin aplicarea în contexte noi, semnificative.

În mod concret, **profesorul de liceu** poate pune în practică această perspectivă, familiarizându-se cu descriptorii din profilul absolventului de liceu și adresându-și **întrebări** precum:

- Cum pot folosi competența de literație în cadrul orelor mele?
- Ce contexte de învățare sunt adecvate pentru a dezvolta competența specifică X din programa școlară a disciplinei pe care o predau, cu ajutorul abilităților digitale ale elevilor?
- Ce relevanță are competența antreprenorială pentru realizarea de către elevi a unui proiect în cadrul unității de învățare Y de la disciplina pe care o predau?
- Cum poate contribui disciplina pe care o predau la diversificarea competenței matematice și a competenței în științe, tehnologie și inginerie?
- Ce modalități de management al clasei și de feedback pot proiecta, pentru a aprofunda competența personală, socială și de a învăța să înveți?
- Le pot propune elevilor documentare din surse în alte limbi decât cea maternă? Cu ce beneficii pentru învățare? etc.

Întrebările pot varia în funcție de nevoile de proiectare și de organizare a activității didactice și au în vedere un demers de contextualizare a curriculumului prin adaptare la nivelurile și interesele elevilor din clasa respectivă.

⁴ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

I.1.3. Evaluarea inițială a competențelor elevilor la debutul clasei a X-a

La debutul anului școlar, fiecare profesor trebuie să realizeze evaluarea inițială a elevilor, cu roluri multiple:

- Asigură o **diagnoză** cu privire la nivelul de pregătire a elevilor la debutul clasei a X-a, prin identificarea acelor competențe din programa școlară anterioară care nu au fost suficient dezvoltate (Ce competențe ale elevilor din programa de clasa a IX-a au fost insuficient dezvoltate?).
- Constituie bază pentru planificarea de către profesor a eventualelor demersuri de **remediere** a competențelor insuficient dezvoltate – aspect detaliat în capitolul 7 al documentului (Care sunt domeniile care necesită recapitulare, recuperare, pentru a putea asigura învățarea în clasa a X-a?).
- Are rol **reglator**, oferind repere pentru o proiectare curriculară autentică și realistă în clasa a X-a, pe baza unor decizii documentate (Cum voi valorifica rezultatele evaluării inițiale în planificarea calendaristică sau proiectarea unităților de învățare?).
- **Motivează** elevul pentru implicarea în învățarea viitoare pe parcursul clasei a X-a (Ce știu și ce nu știu? Ce pot face și ce nu pot face în raport cu ceea ce am învățat în clasa a IX-a? În ce mod voi recupera ceea ce nu știu?).

Astfel planificată, evaluarea inițială devine parte integrată a procesului didactic și poate fi valorificată ca **experiență de învățare**. În această perspectivă, evaluarea inițială ar trebui să fie motivantă și nestresantă, să fie prilej de verificare/actualizare/revizuire a nivelului de pregătire.

Pentru evaluarea inițială, pot fi utilizate diverse **instrumente și metode de evaluare** care să permită o **apreciere holistică a nivelului de realizare a diverselor competențe specifice**.

Exemple:

- testul;
- proba de evaluare practică;
- proiectul;
- evaluarea dialogată;
- grile de reflecție;
- autoevaluarea prin completarea de quiz-uri sau fișe de evaluare, inclusiv pe platforme online;
- chestionar care urmărește identificarea calităților și resurselor personale / domeniilor de interes / nevoilor elevilor de sprijin individual;
- hărți conceptuale specifice domeniului de studiu etc.

Pentru dezvoltarea unor instrumente de evaluare inițială profesorii care predau la clasa a X-a se pot inspira din exemplele oferite de *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*⁵ și *Reperete metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar 2019-2020*⁶, precum și din alte surse⁷.

I.1.4. Planificarea calendaristică: instrument unitar de lucru pentru profesori

Instrumentele de proiectare didactică – planificarea calendaristică, proiectul unității de învățare – reprezintă **documente proiective** care realizează asocierea dintre elementele programei școlare și cadrul de implementare practică a acesteia, în condițiile resurselor de timp ale unui an școlar. Acestea nu trebuie să reprezinte o activitate formală, de elaborare a unor documente cu utilitate scăzută în practica școlară, ci trebuie gândite ca instrumente care să ducă la creșterea relevanței și eficienței activității de predare-învățare-evaluare.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele **etape**:

- lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- elaborarea planificării calendaristice;

⁵ https://www.edu.ro/reperete_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

⁶ <https://www.ise.ro/reperete-metodologice>

⁷ <https://www.ise.ro/resurse/resurse-elevi-profesori>

- proiectarea unităților de învățare.

• **Lectura integrală și personalizată a programei școlare**

Activitatea de proiectare didactică necesită ca profesorul să aibă o bună cunoaștere a programei școlare, prin:

- **lectura integrală** a programei școlare – care presupune ca profesorul să citească toate componentele programei școlare și să înțeleagă structura și logica internă a acesteia, rolul fiecărei componente, fără a se limita numai la lista de conținuturi sau numai la lectura programei pentru clasa a X-a (în cazul de față);
- **lectura personalizată** a programei școlare – care necesită contextualizarea aplicării programei școlare la specificul elevilor și al contextului școlar, prin: alegerea activităților de învățare, stabilirea succesiunii unităților de învățare, definirea alocărilor orare asociate temelor.

• **Planificarea calendaristică**

Din punct de vedere tehnic, pentru planificarea calendaristică corespunzătoare clasei a X-a sunt necesare următoarele **etape**:

- stabilirea asocierilor și a corespondențelor dintre competențele specifice și conținuturile programei școlare (Prin ce conținuturi se pot realiza competențe specifice?);
- stabilirea unităților de învățare, respectând prevederile din programa școlară și logica disciplinară (Care sunt unitățile majore ce vor fi vizate prin învățarea elevilor?);
- stabilirea succesiunii de parcurgere a unităților de învățare (Care este succesiunea logică a unităților de învățare, în structura anului școlar?);
- structurarea parcursului (Planificarea calendaristică acoperă integral programa școlară? Se asigură raportarea corectă la structura modulară a anului școlar 2022-2023? Timpul alocat fiecărei unități de învățare este suficient? Parcursul planificat este eficient și adecvat elevilor cărora se adresează? etc.).

Pentru realizarea planificării calendaristice recomandăm utilizarea modelului prezentat în *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*⁸, care cuprinde următoarele **elemente**:

- Unități de învățare – sunt identificate de profesor în programa școlară;
- Competențe specifice – se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare;
- Conținuturi – se menționează titluri/teme selectate din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare;
- Număr de ore alocate – numărul de ore este stabilit de către profesor;
- Perioada calendaristică – se precizează săptămâna sau săptămânile în care vor fi abordate temele;
- Observații – se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice.

• **Proiectul unității de învățare**

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele **caracteristici**:

- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

Pentru realizarea proiectului unității de învățare recomandăm utilizarea modelului prezentat în *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*⁹, care cuprinde următoarele **elemente**:

- Competențe specifice – se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitatea de învățare;
- Conținuturi – sunt identificate și selectate/detaliate din programa școlară, pentru a oferi cadrul de structurare a competențelor specifice vizate;

⁸ https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

⁹ https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

- Activitățile de învățare – sunt stabilite de profesor, în funcție de variate aspecte, detaliate în secvența I.1.5. a acestui document;
- Resurse – sunt identificate în mod concret resursele de învățare necesare și cele disponibile, resurse de timp, de loc, forme de organizare a elevilor;
- Evaluare – se menționează modalitățile de evaluare (continuă, sumativă) ce vor fi utilizate în cadrul unității de învățare.

I.1.5. Activități de învățare și instrumente de evaluare utile în dezvoltarea competențelor specifice: exemplificări

O activitate de învățare reprezintă **cadrul de formare, exersare, dezvoltare a unei competențe specifice**, mai exact o modalitate de organizare a activității didactice în acest scop. În același timp, activitatea de învățare este cadrul care prezintă modalități concrete de implicare a elevului într-un ansamblu de sarcini de lucru, cu relevanță directă pentru dezvoltarea unei competențe specifice.

În modelul de proiectare utilizat pentru elaborarea programelor școlare de învățământ primar și gimnazial, **activitățile de învățare însoțesc competențele specifice**, având statut de exemple posibile. Pentru fiecare competență specifică, programele școlare oferă cel puțin trei exemple de activități de învățare, prezentate mai degrabă în termeni generici.

Dacă profesorul alege un exemplu din programă, va realiza adecvarea activității de învățare la conținutul pentru care va fi utilizată. În acest demers de adecvare, proiectarea unei activități de învățare pornește de la **întrebări** precum:

- Pentru ce competențe cheie aleg activitatea de învățare? Cum corelez competențele cheie cu competențele specifice din programa școlară?
- Cum proiectez sarcinile de învățare în vederea dezvoltării competențelor vizate?
- Ce modalități de organizare a învățării voi alege, în relație cu conținuturile vizate și cu resursele de care dispun?
- Cum voi asigura implicarea activă a elevilor în sarcinile propuse?
- Cum voi asigura adaptarea la nevoile de cunoaștere și la interesele elevilor mei?
- Cum voi valorifica experiențele personale ale elevilor, cu relevanță pentru competențele vizate?
- Cum voi putea integra noile tehnologii în activitatea propusă?

Proiectul CRED – care vizează elaborarea de ghiduri metodologice pentru aplicarea la clasă a programelor școlare pentru învățământul primar și gimnazial, a propus un descriptiv al activității de învățare, care cuprinde următoarele elemente: competența specifică pentru care este folosită activitatea de învățare, condițiile și contextul necesare desfășurării activității, resursele utilizate și, cel mai important, descrierea specifică a activității de învățare (succesiunea sarcinilor de lucru, modul de organizare a activității, resursele utilizate etc.).

Aspectele anterior menționate oferă elemente concrete pentru proiectarea acestor cadre de învățare, detaliind componenta „Activități de învățare” din cadrul unui proiect al unității de învățare, intrat deja în practica didactică la nivelul liceului. Astfel, chiar dacă actualele programe școlare pentru clasa a X-a nu includ activități de învățare asociate competențelor (așa cum sunt prevăzute în programele școlare pentru învățământul primar și gimnazial), profesorii de liceu au experiența integrării lor în demersul didactic, prin intermediul documentelor de proiectare a unităților de învățare pe care le utilizează.

În vederea identificării și proiectării activităților de învățare, recomandăm:

- valorificarea sugestiilor metodologice din programele școlare de clasa a X-a;
- valorificarea activităților propuse în manualele școlare¹⁰ de clasa a X-a;
- utilizarea exemplelor oferite de alte lucrări de referință care abordează modul în care pot fi proiectate activități de învățare și instrumente de evaluare utile în dezvoltarea competențelor specifice, precum: *Reperle metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul*

¹⁰ <https://www.manuale.edu.ro>

școlar 2021-2022¹¹ (care au sprijinit continuitatea cu procesul educațional desfășurat în gimnaziu) și *Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar din anul 2019-2020*¹² (care cuprind exemple elaborate pentru toate clasele și toate disciplinele de studiu și își mențin valabilitatea și în anul școlar 2022-2023).

Exemplu:

Metoda Philips 6-6 reprezintă o bună ilustrare pentru generarea unei activități de învățare care antrenează competențe axate pe comunicarea orală în contexte de grup. După alegerea unei teme (de exemplu, tema „Rolul societății civile”, referitoare la elaborarea unui act legislativ, disciplina Istorie, clasa a X-a), elevii dezbate tema în grupuri de câte 6, fiecare grup având moderatorul și purtătorul său de cuvânt. După ce problema se dezbate timp de 6 minute, purtătorii de cuvânt prezintă soluțiile celorlalte grupuri, iar moderatorii sintetizează și aleg soluția optimă. În acest exemplu, modul de organizare a activității, sarcinile primite de elevi și timpul de lucru decurg din specificul metodei. Profesorului îi revine rolul de a crea condițiile potrivite pentru derularea activității (atmosfera de discuție, materiale suplimentare pe care le pot utiliza elevii) și de a stabili strategiile de evaluare a modului de rezolvare a sarcinilor de lucru. Evaluarea unei astfel de activități se va face cu ajutorul unei grile de evaluare specifice.

I.1.6. Utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale

În acord cu Cadrul european DigCompEdu, a fost aprobat recent **cadrul de competențe digitale ale profesionistului în educație** (OME nr. 4159/2022)¹³, care descrie 22 de competențe digitale organizate în următoarele 6 domenii:

- utilizarea tehnologiilor digitale în comunicarea și interacțiunile profesionale ale cadrelor didactice cu colegi, elevi, alți actori educaționali;
- utilizarea, crearea și partajarea responsabilă a resurselor digitale;
- utilizarea eficientă a tehnologiilor digitale în diferitele etape ale procesului de predare-învățare.
- utilizarea strategiilor digitale pentru îmbunătățirea strategiilor de evaluare;
- valorificarea tehnologiilor digitale pentru implicarea activă a elevilor în învățare;
- facilitarea dobândirii competențelor digitale de către elevi.

Astfel, profesorul are nevoie de competențe pentru a utiliza tehnologiile și resursele digitale atât ca mijloace de comunicare didactică, cât mai ales ca modalități de structurare a proceselor de predare, învățare și evaluare în forme și modalități inovative și flexibile, cu resurse variate, cu implicarea activă, creativă și reflexivă a elevilor în propria învățare – urmărind dezvoltarea competențelor specifice din programele școlare (inclusiv cele corespunzătoare clasei a X-a).

Integrarea optimă, critică și creativă a tehnologiilor și resurselor digitale în procesul educațional permite o mai bună **centrare pe elev** și facilitează **strategii didactice inovative** (ex. clasa inversată/*flipped classroom*, învățarea bazată pe proiect), care:

- implică elevul în activități de învățare diversificate;
- facilitează accesul la o varietate de resurse informaționale;
- permit abordarea unor sarcini de învățare care se bazează pe comunicarea între elevi și lucrul pe grupe;
- cresc implicarea și autonomia elevului în propria învățare;
- asigură premise pentru transferul achizițiilor de învățare în noi contexte.

Aplicațiile digitale de învățare contribuie simultan la dezvoltarea tuturor componentelor unei competențe, cu o pondere mai mare asupra acelor care sunt direct vizate de funcționalitățile respectivei aplicații digitale.

¹¹ https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

¹² <https://www.ise.ro/repere-metodologice>

¹³ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/257484>

Exemple:

- Pentru familiarizarea elevilor cu elementele de conținut și terminologia specifică unei anumite unități de învățare, se pot organiza: activități de documentare individuale sau de grup, utilizând enciclopedii online; teste de cunoștințe aplicate prin instrumente sociale de tip *clickers* (ex. kahoot); jocuri tematice video care oferă elevilor o experiență autentică de interacțiune într-un anumit mediu (ex. o epocă istorică, evidențiind obiceiuri, vestimentație, arhitectură specifică etc.).
- Pentru scrierea literară, individuală sau prin colaborare, se pot folosi fișe de lucru, aplicații de pagini wiki.
- Pentru analiză literară, dezvoltarea gândirii critice, crearea și gestionarea unor inventare adnotate de resurse digitale, pot fi folosite site-uri de social bookmarking (ex. diigo.com/) sau bloguri (edublogs.org).
- Pentru reprezentare spațială pot fi utilizate simulatoare grafice.
- Pentru coordonare, motricitate fină și viteză de reacție se pot utiliza simulatoare video.
- Pentru cultivarea unei atitudini responsabile în diferite situații de viață, se pot utiliza lumi virtuale în care vor fi create avatare pentru diferite roluri socio-profesionale (ex. cluburi tematice, firme de exercițiu).

Profesorii au la dispoziție o multitudine de **resurse digitale deschise** utile pentru predare-învățare-evaluare, care s-au dezvoltat cu prioritate în perioada școlii la distanță. În acest context, este foarte important ca profesorii să aibă abilități specifice pentru:

- a identifica, a evalua și a selecta resursele digitale potrivite în acord cu competențele vizate nivelul elevilor;
- a crea și a modifica resursele digitale – proprii sau preluate de la alți profesori – prin adaptarea la scopul propus al învățării, la grupul de elevi și la contextul de predare;
- a respecta regulile privind drepturile de autor atunci când folosesc, modifică și partajează resurse și să protejeze conținutul și datele sensibile.

Exemple:

Pentru identificarea, selectarea și adaptarea resurselor digitale de învățare, precum și pentru partajarea resurselor elaborate de profesori, recomandăm.

- <https://digital.educared.ro/>
- <https://digitaledu.ro/>
- <https://www.eduapps.ro/resurse-educationale/>

Nu în ultimul rând, utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale contribuie la:

- facilitarea unor abordări inovative de evaluare;
- monitorizarea constantă a progresului elevilor;
- oferirea de feedback rapid către elevi cu privire la rezultatele evaluării;
- autoevaluarea propriilor strategii de predare și adaptarea acestora la nevoile elevilor.

Exemplu:

Prin utilizarea **portofoliilor digitale de învățare** (personale/de grup), se oferă ocazii pentru auto-reflecție și dezvoltarea metacogniției, iar pentru profesori și părinți se oferă informații utile despre progresul în învățare al elevilor și nevoile specifice de sprijin în învățare.

Dintre ghiduri disponibile online pentru utilizarea portofoliilor online pentru învățare, recomandăm următoarele resurse:

- <https://www.elearning.ro/utilizarea-portofoliului-digital-de-catre-elevi> (în limba română);
- <https://sites.google.com/site/k12portfolioapps/> (în limba engleză);
- ePortfolios organisation (în limba engleză);
- <https://hbarrett.wordpress.com/how-to/> (în limba engleză).

I.1.7. Aplicarea contextualizată a programelor școlare

Unul dintre principiile de proiectare curriculară care au fundamentat programele școlare este cel al flexibilității și al parcursului individual. Documentul *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al curriculumului național*¹⁴ menționează că acest principiu asigură premisele pentru **aplicarea contextualizată a programelor școlare, pentru proiectarea unor parcursuri de învățare personalizate**. Un element cheie în acest demers este reprezentat de activitățile de învățare recomandate de programele școlare, care pot răspunde nevoilor diferite de parcurs educațional ale elevilor: elevi cu ritm înalt de învățare, elevi care au nevoie de învățare remedială, elevi cu risc de abandon școlar etc.

• Activitățile remediale – demers individualizat

Activitățile remediale se pot desfășura prin diferențiere în clasă sau prin activitate pe grupe mici, sub forma activităților suplimentare. De asemenea, profesorii pot crea programe educaționale individualizate, cu sprijin intensiv de remediere pentru a ajuta elevii să-și consolideze cunoștințele de bază la diferite discipline de studiu, să stăpânească metodele de învățare, să-și consolideze încrederea și să sporească eficacitatea.

Activitățile remediale pot fi organizate în situațiile în care profesorul a identificat nivelul precar al achizițiilor elevului:

- în urma rezultatelor obținute la evaluarea inițială de la începutul anului școlar (care permite, în cazul de față, evaluarea gradului de dobândire a competențelor specifice stabilite prin curriculumul clasei a IX-a);
- în urma evaluărilor sumative de la finalul unităților de învățare;
- atunci când profesorul observă că progresul în învățare, ca urmare a evaluărilor formative, este prea lent;
- atunci când elevul conștientizează că are nevoie de sprijin și îl solicită.

Câteva sugestii de organizare a activităților remediale:

- activitățile remediale nu presupun reluarea predării unor teme. Sarcinile de lucru vor fi elaborate diferențiat, în funcție de nevoile fiecărui elev;
- profesorul poate proiecta mai multe activități de remediere pentru structurarea unei competențe;
- activitățile remediale necesită a fi centrate pe aspectele la care elevii nu au obținut rezultatele scontate, pe greșelile tipice pe care profesorii le identifică în răspunsurile elevilor, în urma aplicării unei sarcini de evaluare.

• Succesul școlar – noi abordări

În contextul unei nevoi recunoscute pentru măsuri adresate explicit diferitelor categorii de elevi în risc, la nivel european a fost elaborat textul unei propuneri de **Recomandare privind căile succesului școlar**¹⁵.

- Documentul care însoțește textul propunerii de recomandare – gândit ca un set de instrumente oferite școlilor – prezintă pe larg conceptul de succes școlar, înțeles nu doar în termenii „... de achiziții și rezultate academice, dar acoperind elemente precum dezvoltarea personală, socială și emoțională, sănătatea mentală și starea de bine a elevilor. Aceste aspecte sunt considerate nu doar precondiții ale succesului educațional al indivizilor, dar pot fi considerate obiective educaționale, sociale și politice în sine”.

- Documentul readuce în discuție conceptul de *lifelong learning*, explicit legat de succesul în educație, un demers care „îi însoțește pe cei care învață să devină cetățeni maturi și activi, capabili să facă față provocărilor vieții și ale viitorului într-un mod responsabil și autonom”.

- Printre mesajele adresate este și cel referitor la nevoia unei **abordări la nivelul întregii școli** (engl. *whole school approach*) pentru a asigura **succesul școlar al tuturor elevilor**. Un asemenea demers asigură participarea tuturor actorilor interesați la susținerea parcursului educațional al elevilor, prin contribuții semnificative la experiențele de învățare. Aspecte precum *indicatori ai climatului clasei* sau

¹⁴ https://drive.google.com/file/d/1r8YZCPUG_Tipm1muMpW29XMJ0nBEefj9/view

¹⁵ <https://education.ec.europa.eu/education-levels/school-education/pathways-to-school-success>

învățarea în familie sunt explicate și exemplificate, în documentul menționat și constituie instrumente și exemple de bune practici care pot fi preluate în activitatea școlilor din România.

• **Abilitățile socio-emoționale – scop explicit al demersului didactic**

Pentru a promova și întreține o motivație pozitivă a elevilor pentru participarea la educație și implicarea în învățare, profesorul trebuie să aibă în vedere îmbunătățirea competențelor socio-emoționale, a atitudinilor pozitive și a comportamentului prosocial. Aceste aspecte sunt **componente din competența personală, socială și de a învăța să înveți**¹⁶.

Competențele socio-emoționale sunt necesare elevilor pentru a-i ajuta „să navigheze” printre provocările personale, sociale și academice cu care se confruntă în viața personală, școlară și în cea profesională viitoare. În planul școlii, studiile arată că **educația socio-emoțională**¹⁷:

- poate contribui în mod direct la prevenirea abandonului școlar;
- poate promova o sănătate mai bună a elevului;
- asigură bazele pentru o motivație mai mare pentru învățare;
- reduce stresul școlar;
- oferă o mai bună integrare în grup și reduce violența școlară;
- susține performanța academică.

În dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor este importantă respectarea următoarelor **principii**¹⁸:

- abordarea unitară – activitățile care vizează aspecte socio-afective sunt asumate și abordate în mod coordonat de toți profesorii școlii;
- perspectiva transcuroriculară – aceste activități se regăsesc atât la nivel curricular (prin aria curriculară Consiliere și orientare), cât și transcuroricular, **integrate în activitatea didactică la fiecare disciplină de studiu**;
- abordarea experiențială – competențele sociale și emoționale se învață cel mai bine prin implicarea directă a elevilor în activitățile care le oferă ocazia de a învăța și de a exersa abilități socio-emoționale împreună;
- oferirea de modele – profesorii trebuie să își dezvolte ei înșiși competențele sociale și emoționale pentru a le practica și a oferi elevilor un model de urmat;
- implicarea completă – elevii se angajează în activități de educație socio-emoțională atunci când ei înșiși sunt participanți activi la conceperea materialelor și activităților (ex. identificarea temelor, lucrul în comun la proiectarea unei activități etc).

Profesorii pot contribui la crearea unui climat de învățare pozitiv, care să promoveze competențele socio-emoționale, prin **strategii specifice**:

- acordarea de feedback pozitiv și constructiv elevilor, pentru a promova așteptări ridicate și a facilita gândirea critică, învățarea profundă;
- implicarea elevilor în rezolvarea de sarcini provocatoare în planul învățării și al intereselor de cunoaștere;
- promovarea siguranței, conectării și interacțiunilor suportive cu elevii;
- organizarea și gestionarea explicită a clasei, prin reguli corecte și coerente;
- asigurarea de sprijin comportamental pozitiv pentru elevi și strategii de gestionare preventivă a situațiilor de risc;
- promovarea relațiilor de susținere între elevi, prin care dau dovadă de preocupare unii față de alții, se sprijină împotriva hărțurii și a violenței, rezolvă constructiv conflictele și îi includ pe toți colegii în activitate;
- organizarea de consultări frecvente între profesor și elevi în timpul activităților de învățare;
- organizarea unor variate contexte de lucru în care elevii colaborează în grupuri;
- utilizarea de evaluări colaborative, inclusiv autoevaluarea și evaluarea între colegi.

¹⁶ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

¹⁷ [https://www.oecd.org/education/school/UPDATED%20Social%20and%20Emotional%20Skills%20-%20Well-being.%20connectedness%20and%20success.pdf%20\(website\).pdf](https://www.oecd.org/education/school/UPDATED%20Social%20and%20Emotional%20Skills%20-%20Well-being.%20connectedness%20and%20success.pdf%20(website).pdf)

¹⁸ https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2021/01/NESET_AR3_2020_FULL_WITH-IDENTIFIERS-1.pdf

I.2. Specificul disciplinei GEOGRAFIE

Geografia reprezintă disciplina școlară a cărei specificitate în sfera educațională a învățământului preuniversitar este prezentată pe larg în mai multe lucrări referitoare la curriculum și didactică. Finalitățile educaționale generale ale geografiei școlare sunt menționate explicit în programele de gimnaziu (2017) și de liceu (2004 – 2007). Aceste referiri conturează un domeniu de studiu și o disciplină educațională cu valențe deosebite pentru învățământ.

Elementul central al reflectării în învățământ a geografiei ca domeniu științific îl reprezintă caracterul „dual” al acesteia, atât de știință a naturii, cât și ca disciplină socială. Această individualizare pune geografia într-o situație de a fi atașată unuia dintre aceste mari domenii. Mult timp (până în 1992) a fost considerată, în mod inechivoc, știință a naturii. Prin construirea ariilor curriculare (după 1994), a fost inclusă în aria ”Om și societate”.

În ultima perioadă este reafirmat caracterul unitar al geografiei, atât de știință a naturii, cât și de știință a societății. Problematika lumii contemporane, metodologia de investigație a realității și abordările tematice comune întăresc foarte mult această unitate a geografiei.

Curriculum-ul școlar de geografie pentru clasa a X-a face parte dintr-un sistem unitar pentru ciclul inferior al liceului; acest sistem este axat pe probleme de bază ale geografiei generale (geografie fizică și umană), își propune să aibă un caracter sintetic pentru învățământul obligatoriu și să deschidă totodată oportunități generoase instruirii ulterioare, în ciclul liceal superior.

Geografia umană presupune o abordare a informațiilor din sfera domeniilor sociale, în plan spațial și evolutiv, fapt care explică necesitatea conturării diferitelor componente, pe fondul unor interrelaționări specifice.

Geografia umană vizează resursele umane, habitatul, funcțiile sociale și politice prin care se afirmă o entitate națională în limitele unor teritorii, fiind o disciplină ce interferează cu alte științe, precum sociologia, istoria, etnogeografia, igiena, lingvistica, arheologia, antropogeografia, psihologia, economia, religia ș.a., având același caracter exploratoriu ca și Geografia fizică studiată în clasa a IX-a.

Studiind geografia umană elevul are posibilitatea să investigheze producerea evenimentelor, structurilor, proceselor demografice, adaptarea activă a omului la condițiile de mediu, factorii care influențează distribuția spațială a populației. În raport cu factorii care influențează distribuția spațială a populației elevul înțelege cum se stabilește și gradul de stabilitate al populației și evoluția habitatelor. Acesta înțelege că diversitatea demografică a lumii se asociază diversității politice, economice și culturale.

Studiind Geografia de clasa a X-a elevul va fi capabil să explice faptul că resursele naturale formează baza existenței populației, în funcție de care se asigură un anumit echilibru în mersul economiei și în calitatea vieții. Populația apare implicată, direct sau indirect, prin tehnică, știință, exploatarea de resurse naturale, urbanizare și explozia demografică, în funcție de care necesarul de bunuri poate favoriza degradarea mediului. Creșterea numerică a populației într-un ritm galopant a generat explozia demografică, scăderea capacității de support a mediului și dezechilibre ecologice. Dezvoltarea unei așezări omenești depinde de concordanța dintre potențialul mediului natural și modul de valorificare al acestuia impus de societatea umană.

RECOMANDĂRI PRIVIND PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ PENTRU ANUL ȘCOLAR 2022 - 2023

II.1. Repere privind organizarea și desfășurarea instruirii la clasa a X-a, în anul școlar 2022 -2023

II.1.1. Context educațional actual

Studierea Geografiei, ca disciplină școlară de sine stătătoare, se realizează începând cu clasa a IV-a și, din perspectiva planurilor-cadru în vigoare, continuă, fără sincope, până la finalizarea învățământului liceal.

Generația de elevi care, în anul școlar 2022-2023, va urma cursurile clasei a X-a, în învățământul liceal teoretic, vocațional sau tehnologic:

- a finalizat ciclul primar și respectiv cel gimnazial în baza unui curriculum național diferit de cel al generațiilor anterioare

- a beneficiat la disciplina Geografie, clasa a IX-a, de o ofertă curriculară centrată pe atingerea unui sistem de competențe generale și specifice, care, pe ansamblu, se corelează/completează/dezvoltă cu suita de competențe generale și specifice asumate de cadrul curricular implementat la ciclul gimnazial

Ca disciplină din aria curriculară *Om și societate*, Geografia este prevăzută în planurile-cadru de învățământ pentru clasa a X-a, la toate profilurile și specializările/calificările profesionale aferente atât filierelor teoretică și vocațională cât și filierei tehnologice.

Bugetul de timp stabilit prin planurile-cadru de învățământ pentru toate filierele, profilurile, specializările/calificările profesionale este de 1 oră pe săptămână, alocată în trunchiul comun (TC), la care se adaugă 1 oră pe săptămână, alocată în curriculum diferențiat (CD) pentru filiera teoretică, profil umanist la specializările filologie și științe sociale (TC+CD = 2 ore/săptămână).

II.1.2. Documente care reglementează organizarea și desfășurarea instruirii la clasa a X-a, în anul școlar 2022 - 2023

Pentru anul școlar 2022-2023, procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina Geografie clasa a X-a se raportează la următoarele **documente reglatoare**:

- Planurile-cadru de învățământ pentru clasele a IX-a – a XII-a, filierele teoretică și vocațională, aprobate prin:
 - OMECI nr. 3410/16.03.2009, anexele 1 și 2;
 - OMECI nr. 4856/31.08.2009, anexa 1;
 - OMECTS nr. 3641/03.02.2011, anexa 1;
 - OMECTS nr. 5347/07.09.2011, anexele 1 și 2;
 - OMEN nr. 5121/15.12.2014, anexa 1;
 - OMECS nr. 4395/30.06.2015, anexa 1;
 - OMEN nr. 4217/01.08.2018, anexa 1.
- Planul-cadru de învățământ pentru clasa a X-a, ciclul inferior al liceului, filiera tehnologică, învățământ de zi și învățământ seral, aprobat prin OMECTS nr. 3081/27.01.2010, anexele 2 și 3;
- Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a X-a, aprobată prin OMECT nr. 4598/31.08.2004.

Organizarea, structurarea și realizarea instruirii în anul școlar 2022 - 2023 sunt reglementate și prin:

- OME nr. 3505/31.03.2022 privind structura anului școlar 2022 - 2023;
- OME 4183/04.07.2022 pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar.

II.1.3. Structurarea anului școlar 2022 - 2023 în module de învățare

Având în vedere prevederile OME nr. 3505/31.03.2022 privind structura anului școlar 2022-2023, pentru învățământul liceal, clasa a X-a, anul școlar 2022 - 2023 are o durată de 36 de săptămâni de cursuri, care încep la data de 5 septembrie 2022 și se încheie la data de 16 iunie 2023.

Prin excepție de la aceste prevederi, pentru clasele a X-a din învățământul liceal, filiera tehnologică, anul școlar are o durată de 37 de săptămâni de cursuri (din care 3 săptămâni de instruire practică comasată, conform OMECTS nr. 3081/27.01.2010, anexa 2) și se încheie la data de 23 iunie 2023.

Anul școlar 2022 - 2023 este structurat pe cinci module distincte de învățare, astfel:

- **Modul 1:** de luni, 5 septembrie 2022, până vineri, 21 octombrie 2022;
- *vacanță - de sâmbătă, 22 octombrie 2022, până duminică, 30 octombrie 2022;*
- **Modul 2:** de luni, 31 octombrie 2022, până joi, 22 decembrie 2022;
- *vacanță - de vineri, 23 decembrie 2022, până duminică, 8 ianuarie 2023;*
- **Modul 3:** de luni, 9 ianuarie 2023, până vineri, 3 februarie 2023, respectiv vineri, 10 februarie 2023, sau vineri, 17 februarie 2023, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, după caz;
 - *vacanță - o săptămână, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, în perioada 6 - 26 februarie 2023;*
 - **Modul 4:** de luni, 13 februarie 2023, respectiv luni, 20 februarie 2023, sau luni, 27 februarie 2023, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, după caz, până joi, 6 aprilie 2023;
 - *vacanță - de vineri, 7 aprilie 2023, până marți, 18 aprilie 2023;*
 - **Modul 5:** de miercuri, 19 aprilie 2023, până vineri, 16 iunie 2023.

În conformitate cu prevederile Art. 4 alin. (1) din OME nr. 3505/31.03.2022 privind structura anului școlar 2022-2023, în perioada 27 februarie – 16 iunie 2023, se desfășoară Programul național „Școala altfel” și Programul „Săptămâna verde”. Fiecare program cuprinde un interval de 5 zile consecutive lucrătoare, a căror planificare se află la decizia unității de învățământ. Derularea celor două programe nu se planifică în același interval de cursuri (modul de învățare).

Prin excepție de la prevederile Art. 4 alin. (1), la alin. (2) din același ordin se precizează că, pentru clasele din învățământul liceal - filiera tehnologică, în perioadele dedicate programelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde” se organizează activități de instruire practică.

II.2. Schimbări asociate procesului de predare – învățare – evaluare în anul școlar 2022 – 2023

Proiectarea și realizarea instruirii la clasa a X-a se bazează pe câmpul conceptual și metodologic promovat de ghidurile pentru aplicarea curriculumului școlar și se corelează în anul școlar 2022 - 2023 cu elementele de noutate cuprinse în ultimele documente oficiale emise de Ministerul Educației.

Documentul școlar de referință al proiectării și realizării procesului educațional îl reprezintă programa școlară. În jurul acestei componente centrale și majore a instruirii gravitează, ca elemente principale de logistică, metodologia de proiectare și de organizare a instruirii promovată de ghidurile metodologice de curriculum și didactică, resursele de timp alocate prin planurile-cadru (cu diferențieri pe filiere, profiluri și specializări), structura anului școlar 2022 – 2023 și noile reglementări privind evaluarea.

Recomandări pentru optimizarea traspunerii în practică a programei școlare și asigurarea premiselor unor parcursuri de învățare personalizate, centrate pe formarea/structurarea competențelor și pe implicarea activă a elevilor la propria formare și dezvoltare:

A. Organizarea parcursului de instruire

- ▶ înțelegerea corectă a contextului de instruire generat de programa școlară (elementul determinant al organizării instruirii îl reprezintă programa școlară, respectiv competențele specifice):
 - ⇒ *analiza și lectura atentă a programei*
 - ⇒ *împărțirea conținuturilor pe unități de învățare (cu sistemul asociat de competențe)*
- ▶ calibrarea optimă a instruirii pe modulele de învățare/perioadele de cursuri:
 - ⇒ *alocarea resurselor de timp pentru parcurgerea fiecărei unități de învățare în raport cu structura anului școlar 2022-2023*

Unitatea de învățare:

- reprezintă un decupaj tematic care determină formarea/dezvoltarea la elevi a unui set de competențe specifice,
- are o anumită coerență tematică interioară și se desfășoară în mod continuu o perioadă de timp,
- se finalizează prin evaluare.

Se recomandă ca parcurgerea unei unități de învățare să nu fie segmentată de vacanțe.

B. Desfășurarea instruirii

- ▶ principala sarcină a profesorului de geografie continuă să fie și în anul școlar 2022 - 2023 *aplicarea curriculumului școlar în toate componentele sale.*
- ▶ pentru formarea și structurarea competențelor vizate se vor avea în vedere următoarele:
 - ⇒ *actualizarea permanentă a datelor de informare (conținuturilor) în raport cu dimensiunile actuale ale diferitelor evenimente din sfera Geografiei umane;*
 - ⇒ *dimensionarea optimă a conținuturilor și a informației, astfel încât acestea să nu ducă la supraîncărcare;*
 - ⇒ *adaptarea resurselor metodologice și obiectuale (metode și mijloace) și a strategiilor de instruire la posibilitatea reală de atingere a unei anumite competențe și nuanțarea lor în raport de particularitățile cognitive, afectiv-atitudinale ale elevilor;*
 - ⇒ *centrarea mai evidentă a instruirii pe nevoile de învățare ale elevilor, pe activitățile și achizițiile acestora, pe experiențele lor concrete în orizontul specific de existență (perceput la diferite scări: localitate, județ, regiune, țară, continent, planetă);*
 - ⇒ *utilizarea în planul predării - învățării - evaluării a tehnologiilor și a resurselor digitale;*
 - ⇒ *realizarea unui demers didactic cu elemente de certă atractivitate pentru elevi și în care aceștia să identifice o utilitate pragmatică evidentă atât pentru traseul lor educațional, cât și pentru desăvârșirea personală și inserția socială constructivă.*

C. Evaluarea rezultatelor învățării și a progresului școlar

- ▶ are drept scop identificarea nivelului la care se află la un anumit moment învățarea, orientarea și optimizarea acesteia;
- ▶ se realizează permanent, pe parcursul anului școlar;
- ▶ trebuie să ofere informații corecte asupra modului de atingere a competențelor specifice.

În acest sens, *se recomandă*:

- ⇒ *utilizarea tuturor metodelor de evaluare (orale, scrise, practice);*
 - ⇒ *promovarea modalităților complementare de evaluare (observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, investigația, proiectul, portofoliul, referatul, autoevaluarea, interevaluarea etc.);*
 - ⇒ *stabilirea metodelor și instrumentelor de evaluare în funcție de particularitățile psihopedagogice ale elevilor și pe baza cerințelor didactico-metodologice promovate de programa școlară;*
 - ⇒ *elaborarea instrumentelor/testelor/itemilor de evaluare cu respectarea principiilor/regulilor de proiectare.*
- ▶ elevii vor beneficia pe parcursul anului școlar de cel puțin un plan individualizat de învățare, elaborat în urma evaluărilor susținute și după interpretarea rezultatelor de către cadrul didactic, care va fi folosit pentru consolidarea cunoștințelor, pentru întreprinderea unor acțiuni de învățare remedială și pentru stimularea elevilor capabili de performanțe superioare;
 - ▶ numărul de note acordate anual fiecărui elev este stabilit de cadrul didactic, în funcție de numărul unităților de învățare și de numărul săptămânal de ore prevăzut în planul-cadru; este cu cel puțin trei mai mare decât numărul de ore alocat săptămânal disciplinei Geografie în planul-cadru de învățământ;
 - ▶ elevii aflați în situație de corigență vor avea cu cel puțin o notă în plus față de numărul de note prevăzute, ultima notă fiind acordată, de regulă, în ultimele trei săptămâni ale anului școlar;
 - ▶ se încheie anual o singură medie, calculată prin rotunjirea mediei aritmetice a notelor la cel mai apropiat număr întreg; la o diferență de 50 de sutimi, rotunjirea se face în favoarea elevului.

II.3. Repere privind planificarea calendaristică pentru anul școlar 2022 - 2023

II.3.1. Recomandări generale privind elaborarea și personalizarea planificării calendaristice

Planificarea calendaristică anuală (macroproiectarea instruirii) la disciplina Geografie, în anul școlar 2022 – 2023, se va realiza **în conformitate** cu planurile-cadru pentru învățământ, cu programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a X-a, aprobată prin OMECT nr. 4598/31.08.2004, cu structura anului școlar 2022-2023 aprobată prin OME nr. 3505/31.03.2022 și **în concordanță** cu metodologia de proiectare și de organizare a instruirii promovată de ghidurile metodologice de curriculum și didactică.

Prin specificul său, *programa școlară pentru clasa a X-a* oferă premisele transformării sale din document de curriculum intenționat în demersuri de învățare personalizate, facilitând elaborarea unui construct flexibil și personalizat al proiectării instruirii, în a cărei arhitectură interioară se poate realiza o asociere facilă, diferențiată și nuanțată în raport cu mediul educațional (filieră/profil/specializare/calificare profesională, nevoile/posibilitățile de învățare ale elevilor etc.) a sistemului de competențe specifice – unități de conținut sugerate – modalități de construire a situațiilor de învățare – evaluarea performanțelor.

Pentru anul școlar 2022 - 2023, *un model unic (machetă) de planificare calendaristică* la disciplina Geografie, abordabil la toate filierele/profilurile/specializările/calificările profesionale, *este imposibil de elaborat*. Construirea planificării calendaristice se realizează pornind de la programa școlară, sistem referențial unic, dar elementele de specificitate ale procesului instructiv-educativ desfășurat în cadrul filierei tehnologice, precum și structurarea anului școlar 2022 - 2023 implică câteva *variabile de vectorizare a două dintre componentele obligatorii ale planificării*: numărul de ore alocat și săptămâna (intervalul numeric/reperele de date).

Punctual, la elaborarea planificării calendaristice pentru clasa a X-a (și, în fapt, a tuturor planificărilor), se impun a fi cunoscute și avute în vedere, de către fiecare profesor de geografie, următoarele aspecte:

- a. decizia inspectoratului școlar județean/al municipiului București, după caz, cu privire la intervalele de cursuri și de vacanță stabilite pentru perioada 9 ianuarie 2023 și 6 aprilie 2023 (modulele de învățare 3 și 4, vacanța dintre cele două module);
- b. decizia unității de învățământ cu privire la cele două intervale de câte 5 zile consecutive lucrătoare de derulare a programelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde”, din perioada 27 februarie – 16 iunie 2023 (perioadă aferentă modulelor de învățare 4 și 5);
- c. decizia unității de învățământ (pentru unitățile din filiera tehnologică) cu privire la graficul de desfășurare a stagiilor de instruire practică comasată.

Fiecare profesor va construi o planificare calendaristică anuală personalizată la specificul unității de învățământ, adaptată deciziilor ISJ/ISMB și, respectiv, ale unității de învățământ și va avea în vedere (dacă este cazul) consemnarea eventualelor modificări aduse unor componente interioare în urma desfășurării procesului de instruire (la rubrica observații).

II.3.2. Exemplificarea planificării calendaristice la disciplina Geografie, clasa a X-a

În raport cu elementele de noutate care determină și influențează planificarea calendaristică pentru anul școlar 2022 - 2023, se recomandă realizarea și personalizarea acestui document pornind de la următoarele modele/machete:

A. PENTRU FILIERA TEORETICĂ ȘI VOCAȚIONALĂ

(la toate profilurile și specializările cu o oră pe săptămână)

- Număr de ore alocate: **1 oră pe săptămână** (TC), respectiv **36 de ore pe an**
 - Structura avută în vedere la realizarea planificării calendaristice:
 - Modul 1: 5.09.2022 - 21.10.2022
 - Modul 2: 31.10.2022 - 22.12.2022
 - Modul 3: 9.01.2023 - 17.02.2023*
 - Modul 4: 27.02.2023 - 6.04.2023* – cu o săptămână dedicată Programului „Școala Altfel”
 - Modul 5: 19.04.2023 - 16.06.2023 – cu o săptămână dedicată Programului „Săptămâna verde”
- *Notă: Se va modifica în funcție de decizia ISJ/ISMB

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ

GEOGRAFIE UMANĂ

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore alocate	Săptămâna	Observații/Evaluare
MODUL DE ÎNVĂȚARE 1					
I. Geografie politică	1.1. 1.3. 4.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elemente de geografie fizică și umană (evaluare inițială) ▪ Statele și grupările regionale de state ▪ Evoluția în timp a hărții politice 	7	1 – 7	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare

		<ul style="list-style-type: none"> Principalele probleme actuale de geografie politică <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>			Evaluare scrisă (T ₁)
<i>Vacanță (22.10.2022 – 30.10.2022)</i>					
MODUL DE ÎNVĂȚARE 2					
II. Geografia populației și a așezărilor umane <i>A. Geografia populației</i>	1.1. 1.2. 2.2. 3.2. 4.1. 4.2. 4.4. 4.5.	<ul style="list-style-type: none"> Dinamica populației Bilanțul natural al populației Mobilitatea teritorială a populației Bilanțul total al populației Evoluția numerică a populației Tipuri de medii de viață Răspândirea geografică a populației Structuri demografice Populația, protecția mediului înconjurător și dezvoltarea durabilă <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	8	8 – 15	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₂)
<i>Vacanță (23.12.2022 – 8.01.2023)</i>					
MODUL DE ÎNVĂȚARE 3					
<i>B. Geografia așezărilor umane</i>	1.1. 1.2. 1.3. 3.2. 4.2. 4.5. 5.3. 5.4.	<ul style="list-style-type: none"> Habitatul uman: defnire și componente Urbanizarea Dinamica urbană și explozia urbană Funcțiile și structura funcțională a așezărilor omenești Forme de aglomerare umană Metropole - megalopolisuri Peisaje rurale Organizarea spațiului urban și rural. Planul orașului Amenajarea locală și regională <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	6	16 – 21	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₃)
<i>Vacanță (18.02.2023 – 26.02.2023)</i>					
MODUL DE ÎNVĂȚARE 4*					
III. Geografie economică <i>A. Resursele naturale</i>	1.1. 1.2. 3.2. 4.1. 5.4. 5.5.	<ul style="list-style-type: none"> Resursele extraatmosferice și ale atmosferei Resursele litosferei Resursele hidrosferei Resursele biosferei <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	5	22 – 27 <i>(orientativ)</i>	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₄)
<i>*include Programul „Școala altfel” (un interval de 5 zile consecutive lucrătoare la decizia unității de învățământ, între S22 și S27)</i>					
<i>Vacanță (7.04.2023 – 18.04.2023)</i>					

MODUL DE ÎNVĂȚARE 5*

III. Geografie economică B. Agricultura, Industria, Serviciile	1.1. 1.2. 3.2. 4.1. 4.5. 4.6. 5.4. 5.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evoluția în timp și spațiu a practicilor agricole ▪ Tipuri și structuri teritoriale agricole ▪ Regiuni și peisaje agricole ▪ Evoluția activităților industriale ▪ Industria energiei electrice ▪ Regiunile industriale ▪ Studiu de caz: analiza a două regiuni industriale ▪ Serviciile: definire și tipuri ▪ Căi de comunicație și transporturi ▪ Comerț, turism <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	5	28 – 32 (orientativ)	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₅)
IV. Ansamblurile economice și geopolitice ale lumii	1.1. 2.4. 2.5. 5.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Marile ansambluri economice și geopolitice ale lumii ▪ Uniunea Europeană și un ansamblu extraeuropean <p><i>Recapitulare și evaluare finală</i></p>	3	33 – 36 (orientativ)	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare finală
<p><i>*include Programul „Săptămâna verde”</i> <i>(un interval de 5 zile consecutive lucrătoare la decizia unității de învățământ, între S28 și S36)</i></p>					

B. PENTRU FILIERA TEORETICĂ, PROFILUL UMANIST, SPECIALIZĂRILE: FILOLOGIE, ȘTIINȚE SOCIALE

- Număr de ore alocate: **2 ore pe săptămână (TC+CD)**, respectiv **72 de ore pe an**
 - **Curriculumul pentru clasa a X-a**, cuprinde:
 - *curriculum nucleu*, pentru trunchiul comun (TC),
 - *curriculum diferențiat* (CD), care presupune *asumarea unor competențe specifice suplimentare față de curriculum - nucleu* (unitățile de conținut sunt identice cu cele corespunzătoare trunchiului comun), competențe specifice tehnoredactate într-o formă ușor de sesizat, cu caractere *aldine*.
 - Structura avută în vedere la realizarea planificării calendaristice:
 - Modul 1: 5.09.2022 - 21.10.2022
 - Modul 2: 31.10.2022 - 22.12.2022
 - Modul 3: 9.01.2023 - 17.02.2023*
 - Modul 4: 27.02.2023 - 6.04.2023* – cu o săptămână dedicată Programului „Școala Altfel”
 - Modul 5: 19.04.2023 - 16.06.2023 – cu o săptămână dedicată Programului „Săptămâna verde”
- *Notă: Se va modifica în funcție de decizia ISJ/ISMB*

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ
GEOGRAFIE UMANĂ

<i>Unitatea de învățare</i>	<i>Competențe specifice</i>	<i>Conținuturi</i>	<i>Nr. de ore alocate</i>	<i>Săptămâna</i>	<i>Observații/ Evaluare</i>
MODUL DE ÎNVĂȚARE 1					
I. Geografie politică	1.1. 1.3. 4.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elemente de geografie fizică și umană (evaluare inițială) ▪ Statele și grupările regionale de state ▪ Evoluția în timp a hărții politice ▪ Principalele probleme actuale de geografie politică <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	14	1 – 7	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₁)
<i>Vacanță (22.10.2022 – 30.10.2022)</i>					
MODUL DE ÎNVĂȚARE 2					
II. Geografia populației și a așezărilor umane <i>A. Geografia populației</i>	1.1. 1.2. 2.2. 3.2. 4.1. 4.2. 4.4. 4.5. 5.1. 5.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dinamica populației ▪ Bilanțul natural al populației ▪ Mobilitatea teritorială a populației ▪ Bilanțul total al populației ▪ Evoluția numerică a populației ▪ Tipuri de medii de viață ▪ Răspândirea geografică a populației ▪ Structuri demografice ▪ Populația, protecția mediului înconjurător și dezvoltarea durabilă <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	16	8 – 15	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₂)
<i>Vacanță (23.12.2022 – 8.01.2023)</i>					
MODUL DE ÎNVĂȚARE 3					
B. Geografia așezărilor umane	1.1. 1.2. 1.3. 3.2. 4.2. 4.5. 5.3. 5.4. 5.6. 5.7. 6.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Habitatul uman: definiție și componente ▪ Urbanizarea ▪ Dinamica urbană și explozia urbană ▪ Funcțiile și structura funcțională a așezărilor omenești ▪ Forme de aglomerare umană ▪ Metropole - megalopolisuri ▪ Peisaje rurale ▪ Organizarea spațiului urban și rural. Planul orașului ▪ Amenajarea locală și regională <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	12	16 – 21	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₃)

Vacanță (18.02.2023 – 26.02.2023)

MODUL DE ÎNVĂȚARE 4*

III. Geografie economică A. Resursele naturale	1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Resursele extraatmosferice și ale atmosferei ▪ Resursele litosferei ▪ Resursele hidrosferei ▪ Resursele biosferei <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	10	22 – 27 <i>(orientativ)</i>	Observarea sistematică
	1.2.				Autoevaluare/
	3.2.				Interevaluare
	4.1.				Evaluare scrisă (T ₄)
	5.1.				
	5.4.				
	5.5.				
	5.8.				

**include Programul „Școala altfel”*

(un interval de 5 zile consecutive lucrătoare la decizia unității de învățământ, între S22 și S27)

Vacanță (7.04.2023 – 18.04.2023)

MODUL DE ÎNVĂȚARE 5*

III. Geografie economică B. Agricultura, Industria, Serviciile	1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evoluția în timp și spațiu a practicilor agricole ▪ Tipuri și structuri teritoriale agricole ▪ Regiuni și peisaje agricole ▪ Evoluția activităților industriale ▪ Industria energiei electrice ▪ Regiunile industriale ▪ Studiu de caz: analiza a două regiuni industriale ▪ Serviciile: definire și tipuri ▪ Căi de comunicație și transporturi ▪ Comerț, turism <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	10	28 – 32 <i>(orientativ)</i>	Observarea sistematică
	1.2.				Autoevaluare/
	3.2.				Interevaluare
	4.1.				Evaluare scrisă (T ₅)
	4.5.				
	4.6.				
	5.1.				
	5.2.				
	5.4.				
	5.5.				
	5.8.				
	6.2.				

IV. Ansamblurile economice și geopolitice ale lumii	1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Marile ansambluri economice și geopolitice ale lumii ▪ Uniunea Europeană și un ansamblu extraeuropean <p><i>Recapitulare și evaluare finală</i></p>	6	33 – 36 <i>(orientativ)</i>	Observarea sistematică
	2.4.				Autoevaluare/
	2.5.				Interevaluare
	5.5.				Evaluare finală
	5.9.				

**include Programul „Săptămâna verde”*

(un interval de 5 zile consecutive lucrătoare la decizia unității de învățământ, între S28 și S36)

C. PENTRU FILIERA TEHNOLOGICĂ

- Număr de ore alocate: **1 oră pe săptămână** (TC), respectiv **34 de ore pe an**
- Structura avută în vedere la realizarea planificării calendaristice:
 - Modul 1: 5.09.2022 - 21.10.2022
 - Modul 2: 31.10.2022 - 22.12.2022
 - Modul 3: 9.01.2023 - 17.02.2023*
 - Modul 4: 27.02.2023 - 6.04.2023* – cu o săptămână de instruire practică**
 - Modul 5: 19.04.2023 - 23.06.2023 – cu două săptămâni de instruire practică**

* Se va modifica în funcție de decizia ISJ/ISMB

** Se va modifica/ajusta în funcție de intervalele (săptămânile) de desfășurare a stagiilor de instruire practică comasată stabilite la nivelul fiecărei unități de învățământ.

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ
GEOGRAFIE UMANĂ

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore alocate	Săptămâna	Observații/ Evaluare
MODUL DE ÎNVĂȚARE 1					
I. Geografie politică	1.1. 1.3. 4.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elemente de geografie fizică și umană (evaluare inițială) ▪ Statele și grupările regionale de state ▪ Evoluția în timp a hărții politice ▪ Principalele probleme actuale de geografie politică <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	7	1 – 7	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₁)
<i>Vacanță (22.10.2022 – 30.10.2022)</i>					
MODUL DE ÎNVĂȚARE 2					
II. Geografia populației și a așezărilor umane A. Geografia populației	1.1. 1.2. 2.2. 3.2. 4.1. 4.2. 4.4. 4.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dinamica populației ▪ Bilanțul natural al populației ▪ Mobilitatea teritorială a populației ▪ Bilanțul total al populației ▪ Evoluția numerică a populației ▪ Tipuri de medii de viață ▪ Răspândirea geografică a populației ▪ Structuri demografice ▪ Populația, protecția mediului înconjurător și dezvoltarea durabilă <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	8	8 – 15	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₂)
<i>Vacanță (23.12.2022 – 8.01.2023)</i>					
MODUL DE ÎNVĂȚARE 3					
B. Geografia așezărilor umane	1.1. 1.2. 1.3. 3.2. 4.2. 4.5. 5.3. 5.4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Habitatul uman: definire și componente ▪ Urbanizarea ▪ Dinamica urbană și explozia urbană ▪ Funcțiile și structura funcțională a așezărilor omenești ▪ Forme de aglomerare umană ▪ Metropole - megalopolisuri ▪ Peisaje rurale 	6	16 – 21	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizarea spațiului urban și rural. Planul orașului ▪ Amenajarea locală și regională <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>			Evaluare scrisă (T ₃)
<i>Vacanță (18.02.2023 – 26.02.2023)</i>					
MODUL DE ÎNVĂȚARE 4*					
III. Geografie economică A. Resursele naturale	1.1. 1.2. 3.2. 4.1. 5.4. 5.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Resursele extraatmosferice și ale atmosferei ▪ Resursele litosferei ▪ Resursele hidrosferei ▪ Resursele biosferei <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	5	22 – 27 <i>(orientativ)</i>	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₄)
<i>*include o săptămână de instruire practică (la decizia unității de învățământ, între S22 și S27)</i>					
<i>Vacanță (7.04.2023 – 18.04.2023)</i>					
MODUL DE ÎNVĂȚARE 5*					
III. Geografie economică B. Agricultura, Industria, Serviciile	1.1. 1.2. 3.2. 4.1. 4.5. 4.6. 5.4. 5.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evoluția în timp și spațiu a practicilor agricole ▪ Tipuri și structuri teritoriale agricole ▪ Regiuni și peisaje agricole ▪ Evoluția activităților industriale ▪ Industria energiei electrice ▪ Regiunile industriale ▪ Studiu de caz: analiza a două regiuni industriale ▪ Serviciile: definire și tipuri ▪ Căi de comunicație și transporturi ▪ Comerț, turism <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	5	28 – 32 <i>(orientativ)</i>	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare scrisă (T ₅)
IV. Ansamblurile economice și geopolitice ale lumii	1.1. 2.4. 2.5. 5.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Marile ansambluri economice și geopolitice ale lumii ▪ Uniunea Europeană și un ansamblu extraeuropean <p><i>Recapitulare și evaluare finală</i></p>	3	33 – 37 <i>(orientativ)</i>	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare finală
<i>*include două săptămâni de instruire practică (la decizia unității de învățământ, între S28 și S37)</i>					

II.3.3. Recomandări generale privind proiectarea unităților de învățare

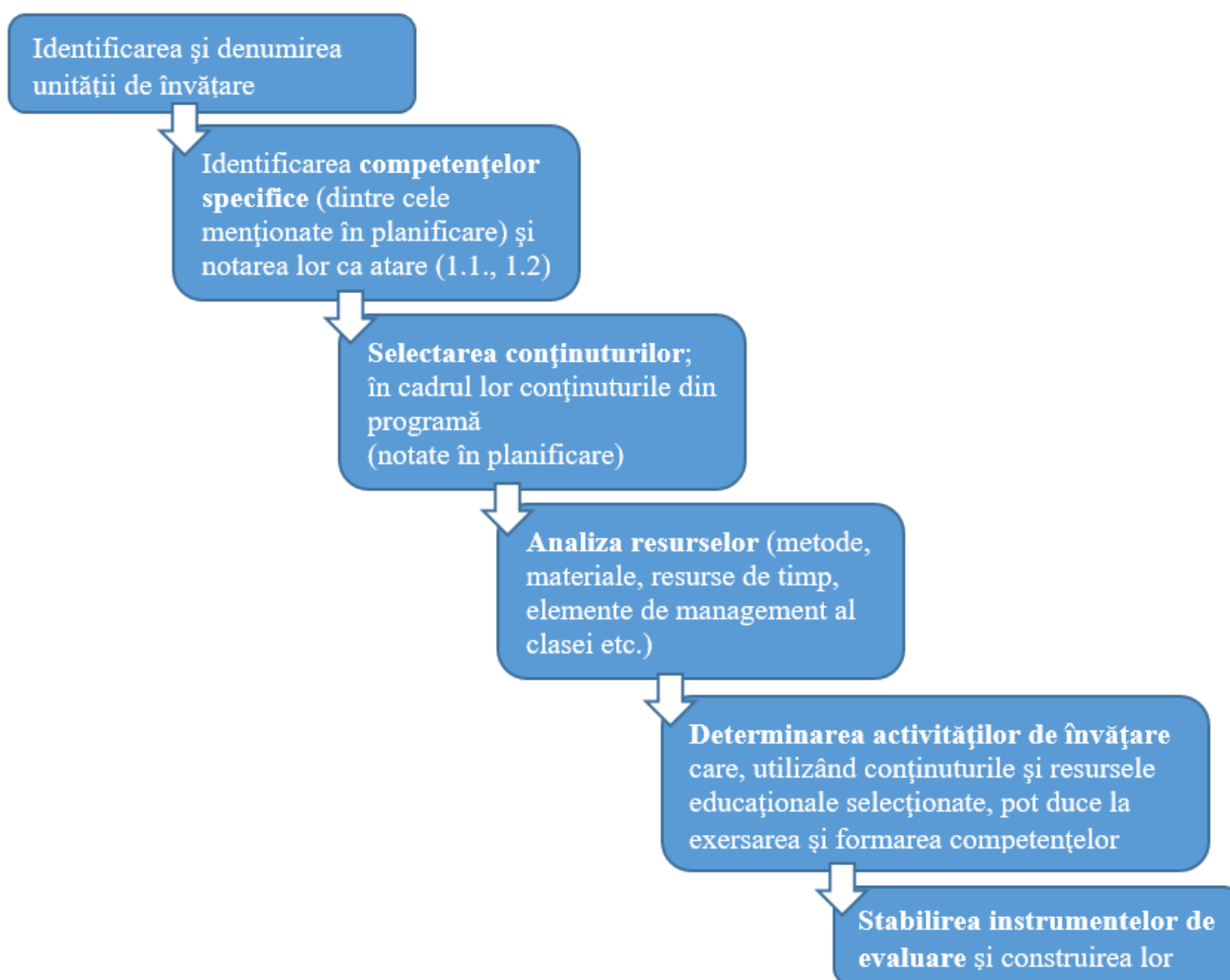
Proiectarea unităților de învățare are în vedere detalierea planificării anuale (macroproiectarea instruirii). Așa cum apare definită în ghidurile metodologice specifice disciplinei Geografie, **unitatea de învățare** reprezintă o anumită structură tematică (entitate) a programei școlare care determină formarea la elevi a unui comportament specific (generat de competențele specifice).

Unitatea de învățare trebuie:

- să fie supraordonată lecțiilor;
- să aibă o coerență interioară vizibilă;
- să fie relativ ușor și simplu de denumit;
- să vizeze atingerea acelorași competențe specifice;
- să se finalizeze printr-o evaluare.

Unitatea de învățare poate fi sugerată de programă sau poate fi denumită și delimitată de cadrul didactic care face macroproiectarea. Unitățile de învățare pot să difere ca denumire, întindere și sarcini asumate, după resursele de timp sau chiar în cadrul unor resurse fixe de timp, după alte criterii.

Demersul proiectării unei unități de învățare cuprinde următoarele momente:

II.3.4. Exemplu de proiectare a unei unități de învățare

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE GEOGRAFIE POLITICĂ

Disciplina: GEOGRAFIE

Clasa: a X-a

Unitatea de învățare: Geografie politică

Timp alocat: 7 ore (Modul de învățare 1: 5.09.2022 - 21.10.2022)

<i>Conținuturi (detalii)</i>	<i>C.S.</i>	<i>Activități de învățare</i>	<i>Resurse</i>	<i>Evaluare</i>
Elemente de geografie fizică și umană (recapitulare și evaluare inițială)	1.1. 1.2. 2.2. 2.4. 2.5. 3.2. 4.1. 4.2. 4.4. 4.5. 5.3.	<ul style="list-style-type: none">- utilizarea termenilor geografici de bază în enunțuri proprii referitoare la elemente observate (1.1.)- utilizarea unor organizatori grafici pentru evidențierea relațiilor de tip cauză - efect specifice unor procese și fenomene geografice (1.2.)- elaborarea unui text explicativ/structurat pe baza prelucrării informațiilor imagistice/ fotografii, după un algoritm dat (2.2.)- poziționarea corectă a elementelor de geografie fizică pe suporturi cartografice (2.4.)- precizarea unor elemente fizice care influențează societatea umană folosind informații din diferite surse (2.5.)- exprimarea unor opinii privind rolul/influența factorilor naturali în răspândirea populației (3.2.)- citirea și interpretarea unor reprezentări grafice și cartografice (4.1.)- analiza elementelor hărții pentru selectarea corectă a informațiilor (4.2.)- poziționarea elementelor de geografie fizică și umană pe reprezentări cartografice la scări de proporție date/ofertate (4.4.)- interpretarea orală, liberă sau structurată a informațiilor conținute de suporturile grafice și cartografice (tradiționale sau digitale) specifice elementelor de geografie fizică (4.5.)- analiza comparativă a factorilor naturali care au determinat amplasarea și dezvoltarea de așezări umane, pe baza imaginilor satelitare, cu scopul de a dezvolta la elevi spiritul de observație (5.3.)	Harta fizică a lumii Harta fizică a Europei Atlase geografice Resurse digitale Calculator Videoproiector/ Tablă interactivă <i>Resurse de timp: 1 oră (S1)</i>	Evaluare orală în vederea stabilirii nivelului de performanță al elevilor
Statele și grupările regionale de state	1.1. 1.3. 4.1.	<ul style="list-style-type: none">- analiza realității geografice, pe baza observațiilor indirecte, utilizând GIS (de exemplu Google Earth, Google Maps etc.) sau alte instrumente digitale, în scopul înțelegerii unor concepte/informații/ evenimente privind statele și grupările regionale de state (1.1.)- identificarea unor termeni din limbile străine prin utilizarea surselor variate de informare/	Harta politică a lumii Harta politică a Europei Atlase geografice Diagrame Tabele Resurse digitale	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare orală

		documentare, deopotrivă în format tipărit (atlase, albume, enciclopedii, Internet, culegeri de texte consacrate, reviste de specialitate, baze de date, dicționare etc.) sau audio-video (filme documentare, site-uri de specialitate, mass-media etc.) pentru o cât mai bună înțelegere a elementelor/ caracteristicilor specifice statelor și grupărilor regionale de state (I.3.) - citirea și interpretarea unor reprezentări grafice și cartografice referitoare la state/grupări de state și evoluția lor în teritoriu (4.I.)	Fișe de lucru Calculator Videoproiector/ Tablă interactivă <i>Resurse de timp:</i> 2 ore (S2-S3)	Temă pentru portofoliu*
Evoluția în timp a hărții politice	1.1. 1.3. 4.1.	- argumentarea, orală sau scrisă, a evoluției hărții politice, folosind limbaj geografic specific și instrumente/moduri diferite de prezentare, în scopul dezvoltării gândirii sistemice (I.I.) - inițierea și desfășurarea unor conversații euristice, dezbateri privind cauzele și modalitățile de evoluție în timp a hărții politice, centrate pe utilizarea oportună și corectă a unor termeni geografici din diferite limbi străine, pentru înțelegerea limbajului de specialitate și a problematicilor abordate (I.3.) - citirea și interpretarea unor reprezentări grafice și cartografice referitoare la state și evoluția hărții politice (4.I.)	Hărți politice ale lumii din diferite perioade istorice Hărți politice ale Europei din diferite perioade istorice Atlase geografice Resurse digitale Fișe de lucru Calculator Videoproiector/ Tablă interactivă <i>Resurse de timp:</i> 1 oră (S4)	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare orală
Principalele probleme actuale de geografie politică	1.1. 1.3. 4.1.	- realizarea de materiale/suporturi grafice și cartografice, clasic sau cu ajutorul instrumentelor digitale, folosind concepte și noțiuni din domeniul geografiei politice, pentru dezvoltarea inteligenței vizual-spațiale (I.I.) - elaborarea unor texte și materiale educaționale (prezentări multimedia, postere etc.) pe o temă care vizează o problemă/probleme geopolitice contemporane, utilizând termeni ofertați din literatura geografică internațională, în scopul dezvoltării interesului pentru comunicare într-un mod pozitiv și responsabil (I.3.) - citirea și interpretarea unor reprezentări grafice și cartografice referitoare la diferite probleme actuale de geografie politică (4.I.)	Harta politică a lumii Harta politică a Europei Atlase geografice Informații din mass-media, documentare TV, reviste de specialitate, internet etc. Resurse digitale Calculator Videoproiector/ Tablă interactivă <i>Resurse de timp:</i> 2 ore (S5-S6)	Observarea sistematică Autoevaluare/ Interevaluare Evaluare orală Investigație**
Recapitulare și evaluare	1.1. 1.3. 4.1.	<i>Activități pentru recapitulare:</i> - prezentarea critică a noțiunilor conceptelor, proceselor, fenomenelor actuale de geografie politică, folosind terminologia științifică și disciplinară specifică (I.I.) - completarea termenilor geografici în scheme simple de prezentare a unor elemente și fenomene din sfera geografiei politice (I.I.)	Harta politică a lumii Atlase geografice Fișa de lucru/Testul secvențial Calculator Videoproiector/	Evaluare scrisă (T1)

	<p>- elaborarea unor texte pe o temă dată, utilizând termeni ofertați din literatura geografică internațională, în scopul dezvoltării interesului pentru comunicare într-un mod pozitiv și responsabil, în contextul globalizării societății actuale și problemelor geopolitice contemporane (1.3.)</p> <p>- citirea și interpretarea unor reprezentări grafice și cartografice referitoare la statele lumii contemporane (4.1.)</p> <p><i>Sarcinile de evaluare</i> au în vedere identificarea nivelului de structurare a competențelor specifice (cunoștințe, abilități, atitudini) asumate și a nevoilor de proiectare a unor activități remediale.</p>	<p>Tablă interactivă</p> <p><i>Resurse de timp:</i> 1 oră (S7)</p>	
--	--	--	--

* La lecția *Statele și grupările regionale de state* se anunță titlul/subiectul/tema primului document/material din Portofoliul elevului la disciplina Geografie - *de exemplu* „*Statele și grupările regionale actuale de state*”, scopul întocmirii și se fac recomandări privind realizarea (conținutul documentului/materialului, modalitatea de lucru - individual/grup/perechi, perioada de timp alocată etc.).

** La lecția *Principalele probleme actuale de geografie politică* se anunță titlul/subiectul primei investigații - *de exemplu* „*Conflictele actuale*”, scopul investigației și se fac recomandări privind desfășurarea (conținut, modalitate de lucru - individual/grup/perechi, perioadă de timp alocată etc.) și prezentarea rezultatelor investigației.

RECOMANDĂRI PRIVIND FORMAREA/DEZVOLTAREA ȘI EVALUAREA COMPETENȚELOR SPECIFICE INCLUSE ÎN PROGRAMA ȘCOLARĂ

III.1. Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea corectă a terminologiei specifice pentru explicarea mediului geografic, utilizând limbaje diferite

1.1. Utilizarea terminologiei științifice și disciplinare specifice (concepte, noțiuni) pentru prezentarea unei informații referitoare la geografie politică/populație/așezări/geografie economică

1.1.1 - Analizarea realității geografice, pe baza observațiilor directe și/sau indirecte, utilizând GIS (de exemplu Google Earth, Google Maps etc.) sau alte instrumente digitale, în scopul înțelegerii unor concepte de geografie umană;

1.1.2 - Realizarea de materiale/suporturi grafice și cartografice, clasic sau cu ajutorul instrumentelor digitale, folosind concepte și noțiuni din domeniul geografiei umane, pentru dezvoltarea inteligenței vizual-spațiale;

1.1.3 - Argumentarea, orală sau scrisă, a evoluției unor procese și fenomene de geografie umană, folosind limbaj geografic specific și instrumente/moduri diferite de prezentare, în scopul dezvoltării gândirii sistemice;

1.1.4 - Prezentarea creativă, sub formă orală sau scrisă, a noțiunilor, conceptelor, proceselor, fenomenelor actuale de geografie umană, folosind ca instrumente textul, desenul, colajul, posterul, afișul etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.

1.2. Argumentarea unui demers explicativ

1.2.1 - Lecturarea analitică/activă a unui text geografic, utilizând metoda SINELG, (organizare în perechi), pentru identificarea și înțelegerea semnificației unor informații specifice geografiei umane;

1.2.2 - Utilizarea unor organizatori grafici pentru evidențierea relațiilor de tip cauză-efect specifice unor procese și fenomene geopolitice, demografice, economico-sociale etc.;

1.2.3 - Elaborarea unui demers argumentativ structurat, sub forma unor prezentări orale/postere/hărți conceptuale/prezentări multimedia etc., în scopul dezvoltării unui raționament geografic coerent, utilizând surse de informație specifice, precum aplicații de vizualizare a datelor spațiale sau alte instrumente digitale.

1.3. Utilizarea unor elemente terminologice minime din limbile străine

1.3.1 - Identificarea unor termeni din limbile străine prin utilizarea surselor variate de informare/documentare, deopotrivă în format tipărit (atlase, albume, enciclopedii, Internet, culegeri de texte consacrate, reviste de specialitate, baze de date, dicționare etc.) sau audio-video (filme documentare, site-uri de specialitate, mass-media etc.) pentru o cât mai bună înțelegere a elementelor și fenomenelor geografice specifice antroposferei și conexiunilor acesteia cu mediul natural;

1.3.2 - Elaborarea unor texte și materiale educaționale (prezentări multimedia, postere, machete etc.) pe o temă dată, utilizând termeni ofertați din literatura geografică internațională, în scopul dezvoltării interesului pentru comunicare într-un mod pozitiv și responsabil, în contextul globalizării societății actuale;

1.3.3 - Inițierea și desfășurarea unor conversații euristice, comunicări, prezentări orale sau scrise, dezbateri pe teme diferite, centrate pe utilizarea oportună și corectă a unor termeni geografici din diferite limbi străine, pentru înțelegerea limbajului de specialitate și a problematicilor abordate.

2. Raportarea elementelor semnificative din societate, știință și tehnologie la mediul înconjurător ca întreg și sistemele sale componente

2.2. Formalizarea informațiilor

- 2.2.1 - Utilizarea datelor tabelare pentru realizarea unor modele ale realității geografice;*
- 2.2.2 - Transferul informației din surse diverse (texte, hărți analoge/digitale, etc.) în tabele;*
- 2.2.3 - Elaborarea unui text explicativ/structurat pe baza prelucrării informațiilor imagistice/fotografii, după un algoritm dat;*
- 2.2.4 - Construirea unei scheme logice de prezentare a unor fenomene/procese geografice.*

2.4. Relaționarea spațială a elementelor economice și geopolitice

- 2.4.1 - Identificarea tipurilor de relații spațiale dintre elementele economice și geopolitice ale unui teritoriu;*
- 2.4.2 - Poziționarea corectă a elementelor de geografie economică și geopolitică pe suporturi cartografice;*
- 2.4.3 - Integrarea orizontului local în unități teritoriale superioare, utilizând sisteme informatice moderne (GIS/GPS/Google Maps/Google Earth);*
- 2.4.4 - Descrierea dinamicii spațiale a elementelor economice și geopolitice specifice unui teritoriu, folosind informații din surse diferite (ex. evoluția unei așezări/a unui ansamblu geopolitic sau economic);*
- 2.4.5 - Rezolvarea unor situații - problemă care vizează aspecte economice și geopolitice actuale, utilizând imagini, hărți, modele, jocuri didactice de pe platforme de învățare etc.*

2.5. Sesizarea unor legături observabile între elemente economice și politice

- 2.5.1 - Identificarea unor elemente, fenomene și procese economice actuale pe diverse suporturi grafice și cartografice și a relațiilor dintre ele;*
- 2.5.2 - Precizarea unor elemente economice/politice care influențează societatea umană folosind informații din diferite surse;*
- 2.5.3 - Descrierea unor activități economice cu impact asupra mediului precum și a strategiilor care pot diminua acest impact;*
- 2.5.4 - Prezentarea unor studii de caz privind influența resurselor naturale și tehnologice asupra creării unor ansambluri economice și geopolitice actuale;*
- 2.5.5 - Analiza impactului dezvoltării economice globale și regionale asupra evenimentelor geopolitice actuale.*

3. Integrarea aspectelor din natură și societate într-o structură obiectivă (mediul înconjurător) și o disciplină de sinteză (geografia)

3.2. Analiza interacțiunilor dintre mediul natural și populație

- 3.2.1 - Identificarea cauzelor naturale care determină răspândirea populației pe Glob și intensitatea populării (densitatea populației);*
- 3.2.2 - Exprimarea unor opinii privind rolul/influența factorilor naturali în cadrul procesului de antropogeneză;*
- 3.2.3 - Extragerea informațiilor din diverse surse pentru identificarea caracteristicilor unor elemente și fenomene demografice (natalitate, morbiditate, mortalitate, mortalitate infantilă, speranță de viață, migrații etc), specifice mediilor naturale de viață;*
- 3.2.4 - Compararea, pe bază de imagini, a unor structuri demografice specifice diferitelor medii naturale de viață;*
- 3.2.5 - Realizarea unor studii de caz în orizontul local privind favorabilitatea locuirii din perspectiva mediului natural;*
- 3.2.6 - Efectuarea unor aplicații practice în orizontul local, pentru analiza interacțiunilor dintre mediul natural și populație.*

3.2.* Sesizarea unor succesiuni în evoluția așezărilor

- 3.2.1* - Realizarea unor modele relational- obiectuale care să reflecte influența mediului natural în procesul de apariție a așezărilor umane;*
- 3.2.2* - Identificarea unor factori naturali de favorabilitate și restrictivitate în evoluția așezărilor umane;*

- 3.2.3* - Explicarea unor praguri spațial-cronologice cauzate de elemente naturale în dispariția unor așezări urbane;
- 3.2.4* - Elaborarea unor scenarii de evoluție a așezărilor umane din perspectiva schimbărilor climatice;
- 3.2.5* - Redactarea unor planuri de dezvoltare a spațiului rural / urban pornind de particularitățile mediului natural din orizontul local;
- 3.2.6* - Extragerea informației dintr-o sursă ofertată, după un algoritm dat, pentru analiza interacțiunilor dintre factorii naturali și concentrarea populației în anumite zone.

3.2.Sesizarea unor succesiuni de fenomene și procese social – economice**

- 3.2.1** - Explicarea unor fenomene și procese social – economice din perspectiva relației între resursele naturale – resursele umane – resursele tehnologice;
- 3.2.2** - Descrierea unor legături cauzale între diferite elemente și procese social-economice din orizontul local;
- 3.2.3** - Relaționarea/corelarea/determinarea legăturilor dintre repartiția resurselor și dezvoltarea economică a unor regiuni/state;
- 3.2.4** - Caracterizarea unor fenomene social-economice, după un algoritm dat, în vederea stabilirii succesiunii în timp/spațiu a acestora;
- 3.2.5** - Determinarea relațiilor cauză-efect, pe baza achizițiilor dobândite în medii de învățare diferite, între fenomenele și procesele social-economice;
- 3.2.6** - Construirea unor organizatori grafici, pe baza unui material-suport, pentru identificarea legăturilor dintre evoluția așezărilor umane și o serie de fenomene și procese economice.

4. Relaționarea elementelor și fenomenelor din realitate (natură și societate) cu reprezentările lor cartografice, grafice, pe imagini satelitare sau modele

4.1. Citirea și interpretarea informației grafice și cartografice referitoare la state/populație

- 4.1.1 - Citirea și interpretarea unor reprezentări grafice și cartografice referitoare la state și evoluția lor în teritoriu, la populație și la activitățile economice;
- 4.1.2 - Analiza elementelor hărții pentru selectarea corectă a informațiilor din viața reală referitoare la răspândirea populației pe glob.

4.2. Operarea cu simboluri, semne și convenții

- 4.2.1 - Analiza elementelor hărții pentru selectarea corectă a informațiilor referitoare la densitatea și repartiția populației pe glob;
- 4.2.2 - Calcularea unor indicatori specifici geografiei umane, utilizând date oferite din diverse surse de informare, inclusiv surse on-line;
- 4.2.3 - Rezolvarea de probleme privind indicatorii demografici utilizând cunoștințe din matematică, științe și tehnologii.

4.4. Trecerea de la o scară la alta

- 4.4.1 - Exerciții de măsurare, calculare a distanțelor și suprafețelor dintre repere/puncte reprezentate pe suporturi cartografice utilizând diferite tipuri de scări;
- 4.4.2 - Poziționarea elementelor de geografie politică, umană și economică pe reprezentări cartografice la scări de proporție date/ofertate;
- 4.4.3 - Exerciții de reprezentare, pe o schiță de hartă, a unor elemente geografie umană și economică din orizontul local.

4.5. Construirea unor schițe cartografice simple

- 4.5.1 - Utilizarea surselor (imagini convenționale sau digitale/G.I.S., baze de date, informație scrisă sau orală) în elaborarea/generarea schițelor/reprezentărilor cartografice ale elementelor, proceselor sau fenomenelor demografice și socio-economice;
- 4.5.2 - Interpretarea orală sau scrisă, liberă sau structurată a informațiilor conținute de suporturile grafice și cartografice (tradiționale sau digitale) specifice elementelor de geografie umană;
- 4.5.3 - Elaborarea modelelor analitice de evoluție a populației și așezărilor umane, economiei și/sau grupărilor geopolitice mondiale actuale.

4.5. Construirea unui text structurat utilizând o informație cartografică sau grafică/unor schițe cartografice simple

4.5.1 - Utilizarea informațiilor conținute de sursele convenționale sau digitale (imagini, baze de date, informație scrisă sau orală) pentru analiza/interpretarea structurată a aspectului/evoluției elementelor, proceselor sau fenomenelor demografice și socio-economice;

4.5.2 - Elaborarea modelelor analitice de evoluție a populației și așezărilor umane, economiei și/sau grupărilor geopolitice mondiale actuale.

4.6. Descrierea și explicarea faptelor observate pe teren sau identificate pe modele

4.6.1 - Identificarea peisajului agricol din orizontul local/apropiat pe baza observațiilor directe;

4.6.2. - Descrierea activităților industriale, specifice orizontului local, pe baza resurselor naturale existente și identificate pe hartă.

5. Dobândirea unor priceperi, deprinderi, metode și tehnici generale de învățare (inclusiv TIC) care să faciliteze o pregătire permanentă asumată

5.1. Identificarea surselor de informare și a informației utile în sistemele multimedia

5.1.1 - Accesarea unor site-uri sau aplicații WEB precum <https://population.un.org/dataportal/about/userguide>, <http://statistici.insse.ro/shop/>, <https://data.un.org/> pentru identificarea unor informații geografice sigure, credibile și relevante pentru problematica geografiei umane și economice;

5.1.2 - Utilizarea unor aplicații GIS simple (Exemple: Google Earth, www.openstreetmap.org, Geoserver, <https://portal.geomil.ro/portal/home/>, ArcGIS Online, <http://www.geo-spatial.org/harti/#/>) pentru dezvoltarea abilităților de identificare și selectare a informației geografice disponibile în cadrul sistemelor informaționale geografice;

5.1.3 - Integrarea corectă, în cadrul unor eseuri, referate, proiecte, prezentări multimedia etc., a informației preluate din diferite surse, respectând regulile de citare și realizare ale unei bibliografii/webografii, pentru formarea unor atitudini precum respectarea drepturilor de autor, dar și pentru dezvoltarea capacității de a realiza un produs educațional de calitate.

5.2. Utilizarea tehnologiei documentării bibliografice eficiente

5.2.1 - Exerciții de citire și interpretare a hărților din atlase, servere cartografice, aplicații de vizualizare a datelor statistice în scopul dezvoltării abilităților de orientare, localizare, descriere, transpunere a datelor din tabele într-o reprezentare grafică adecvată, dezvoltării capacității de analiză a conținuturilor oferite de diverse surse;

5.2.2 - Utilizarea surselor de documentare (manuale, dicționare etc.) pentru definirea, explicarea termenilor specifici geografiei umane și economice în scopul folosirii acestora în contexte diferite;

5.2.3 - Investigarea transformării umane a mediului având la dispoziție diferite materiale cartografice, tabele, grafice, date statistice, informații mass-media etc., de actualitate, pentru analiza, interpretarea și înțelegerea relațiilor de interdependență dintre om și mediul înconjurător, chiar a impactului presiunii umane asupra mediului sau a activităților economice;

5.2.4 - Realizarea unor conversații euristice, având ca bază vizionarea unor materiale video, pentru captarea și menținerea atenției, pentru stimularea participării la activități, în scopul documentării privind diferite aspecte ale fenomenelor, proceselor și evenimentelor actuale din sfera geografiei umane și economice.

5.3. Utilizarea unor metode de analiză directă sau mediată a așezărilor umane

5.3.1 - Analiza comparativă a factorilor, ce au determinat tipologia satelor, pe baza imaginilor satelitare, cu scopul de a dezvolta la elevi spiritul de observație;

5.3.2 - Analiza comparativă a localizării marilor metropole și aglomerații umane, prin utilizarea funcției Imagini istorice specifice soft-ului Google Earth, în vederea explicării cauzelor ce au determinat respectivele evoluții spațio-temporale;

5.3.3 - Analiza funcțională a așezărilor umane, cu ajutorul datelor tabelare și graficelor economice, în vederea perfecționării deprinderilor de a analiza date statistice;

5.3.4 - Realizarea unor aplicații practice pe teren, atât în mediul urban cât și în cel rural pentru identificarea aspectelor specifice celor două tipuri de așezări: organizarea spațiului geografic, funcții și zone funcționale, tipuri de plan;

5.3.5 - Întocmirea unui eseu structurat privind proiectarea în timp (30 de ani) a dezvoltării unei așezări omenești (localitatea de domiciliu).

5.4. Utilizarea unor metode și tehnici simple, specifice diferitelor discipline științifice, pentru analiza unor elemente ale așezărilor omenești

5.4.1 - Realizarea unor exerciții de calcul a unor dimensiuni/valori ale unor componente spațiale ale așezărilor umane și activităților economice, utilizând atât scara hărții, cât și instrumente GIS, pentru perceperea corectă a realității, dar și a reprezentărilor cartografice;

5.4.2 - Analizarea dinamicii habitatului uman și activităților economice, folosind metoda diacronică (suprapunerea hărților/imaginilor satelitare), tehnici GIS și de teledetecție (imagini satelitare realizate în diferite momente);

5.4.3 - Realizarea unei prezentări multimedia, după o structură dată, care să integreze și imagini satelitare sugestive pentru impactul antropocentric din orizontul local, pentru formarea unei atitudini pozitive față de utilizarea unor instrumente GIS, dar și pentru analizarea unor elemente ale habitatului uman și ale activităților economice.

5.5. Utilizarea reprezentărilor cartografice în investigarea mediului geografic

5.5.1 - Citirea diferitelor elemente economico-geografice pe suporturi cartografice (Harta resurselor energetice, Harta resurselor metalurgice, Harta resurselor biotice, Harta regiunilor agricole ale Terrei, Harta căilor de comunicație, Harta regiunilor turistice etc.) în vederea dezvoltării abilităților de investigare;

5.5.2 - Realizarea unor scheme logice/organizatori grafici cu privire la relațiile dintre principalele componente ale economiei, pe baza unor suporturi cartografice, în scopul explicării interdependenței dintre activitățile economice și mediu;

5.5.3 - Construirea unui text argumentativ utilizând informații extrase de pe suporturi cartografice, în scopul explicării și rezolvării unor situații din viața reală;

5.5.4 - Compararea marilor regiuni economice, prin utilizarea suporturilor cartografice, în scopul dezvoltării capacității de analiză și investigare.

5.6. Aplicarea modalităților de analiză pe elemente simple, sisteme, succesiuni

5.6.1 - Identificarea elementelor componente ale așezărilor umane, prin utilizarea sistemelor informatice (Google Earth etc.), a materialelor grafice și cartografice, a imaginilor satelitare etc., cu scopul de a dezvolta abilitățile de investigare;

5.6.2 - Compararea morfostructurii așezărilor umane, prin utilizarea imaginilor satelitare disponibile gratuit în mediul online, în vederea dezvoltării abilităților de analiză spațială;

5.6.3 - Identificarea etapelor de evoluție spațială și temporală a localităților, prin utilizarea metodelor temporale (metoda diacronică, fotografiile istorice de la Google Earth, ortofotoplanuri, hărți istorice, planuri directe de tragere etc.), în vederea dezvoltării deprinderilor de a utiliza diferite soft-uri dedicate (manipulare a straturilor raster) și de a analiza evoluția anumitor localități;

5.6.4 - Elaborarea unor materiale grafice și cartografice simple (schițe cartografice, diagrame, desene geografice etc.) pe baza unui algoritm dat, cu scopul de a reda succesiunea unor fenomene geografice.

5.7. Utilizarea unor metode de experimentare și de simulare

5.7.1 - Analizarea unor simulări digitale interactive ale unor evoluții teritoriale pentru determinarea interacțiunii între mediul natural, populație și așezările umane;

5.7.2 - Elaborarea unui text argumentativ bazat pe interpretarea unor simulări, în scopul analizării gradului de urbanizare, impactul asupra mediului și rolul orașelor în cadrul teritoriului adiacent.

5.8. Relaționarea funcțională a unor elemente naturale și sociale (prin studii de caz)

5.8.1 - Identificarea relațiilor funcționale dintre amplasarea unităților economice și localizarea resurselor naturale pe baza analizei hărților resurselor naturale, cu scopul de a dezvolta capacitatea de a analiza o hartă economică;

5.8.2 - Realizarea unor studii de caz prin intermediul cărora se analizează diferitele modele de organizare judicioasă a spațiului geografic în scopul identificării de soluții optime de amplasare a diferitelor obiective socio-economice, pentru armonizarea relației om-mediu.

5.9. Formarea unui comportament constructiv în raport cu problemele lumii contemporane

5.9.1 - Observații indirecte (analizând hărți, imagini satelitare, imagini, filme documentare, date statistice etc.) pentru a constata/sesiza diferite caracteristici sociale, economice și politice care reflectă cât mai bine realitatea concretă a lumii contemporane în scopul dobândirii de noi cunoștințe și experiențe;

5.9.2 - Realizarea unor dezbateri/activități de tip brainstorming/brainwriting pe tema unor probleme/unei probleme cu care se confruntă societatea omenească contemporană, în vederea rezolvării problemelor/problemei alegând dintre mai multe soluții posibile, cu scopul dezvoltării gândirii critice;

5.9.3 - Realizarea unor studii de caz prin intermediul cărora se analizează criteriul/elementul de coeziune internă a unor ansambluri teritoriale în scopul identificării avantajelor asocierii teritoriale a statelor și găsirii unor soluții pentru consolidare și extindere teritorială.

6. Dobândirea unor competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice și antreprenoriale pe baza studierii geografiei

6.1. Dezvoltarea interesului pentru cercetarea științifică a comunității

6.1.1 - Analizarea/Interpretarea unor date geografice obținute prin metode de cercetare pe teren, cu scopul identificării particularităților unor elemente/fenomene/procese geografice din orizontul local/unor așezări omenești;

6.1.2 - Prezentarea particularităților unor elemente, fenomene și procese geografice/dinamicii urbane și exploziei urbane pornind de la diferite suporturi grafice/cartografice/surse de informare;

6.1.3 - Realizarea unui studiu geografic al așezărilor omenești din orizontului local pe baza unei scheme logice prestabilite, în scopul elaborării unei lucrări geografice (broșură, proiect, referat etc.) independente, pe baza unui algoritm dat;

6.1.4 - Realizarea unor prezentări geografice cu ajutorul unor aplicații informatice pe diferite teme geografice (Habitatul uman pe Terra, Urbanizarea pe Terra, Forme de aglomerare umană pe Terra ș.a.) utilizând informații obținute pe baza unui demers investigativ/prin aplicarea unui plan de cercetare dat;

6.1.5 - Elaborarea, în grupuri de lucru, a unor machete simple de reprezentare a unor elemente geografice pe baza informațiilor geografice desprinse din diferite surse de informare (reprezentări cartografice, texte geografice, resurse educaționale deschise etc./Organizarea spațiului urban și rural. Planul orașului, Amenajarea teritorială în orizontul local).

6.2. Îmbinarea diferitelor tipuri de analiză (empirică, holistică etc.)

6.2.1 - Analizarea, pe baza observațiilor/ experiențelor directe, a evoluției activităților industriale/economice în orizontul local în vederea înțelegerii/ evidențierii corelațiilor/ diferențierilor regionale pe Terra;

6.2.2 - Analizarea unor modele grafice și cartografice de evoluție/de repartiție pe glob/continente a resurselor Terrei în scopul argumentării diferențierilor sociale și economice în cadrul comunităților;

6.2.3 - Analizarea comparativă, pe baza unui algoritm dat, a repartiției resurselor naturale, a regiunilor și peisajelor agricole, a regiunilor industriale ale Terrei.

III.2. Competențe / Conținuturi / Activități de învățare

Conținuturi (teme)	C.S.	Activități de învățare
<p>I. GEOGRAFIE POLITICĂ</p> <p>- Statele și grupările regionale de state - Evoluția în timp a hărții politice - Principalele probleme actuale de geografie politică</p>	<p>1.1.</p> <p>1.3.</p> <p>4.1.</p>	<p>1.1.1 Analizarea realității geografice, pe baza observațiilor directe și/sau indirecte, utilizând GIS (de exemplu Google Earth, Google Maps etc.) sau alte instrumente digitale, în scopul înțelegerii unor concepte de geografie umană;</p> <p>1.1.2 Realizarea de materiale/suporturi grafice și cartografice, clasic sau cu ajutorul instrumentelor digitale, folosind concepte și noțiuni din domeniul geografiei umane, pentru dezvoltarea inteligenței vizual-spațiale;</p> <p>1.1.3 Argumentarea, orală sau scrisă, a evoluției unor procese și fenomene de geografie umană, folosind limbaj geografic specific și instrumente/moduri diferite de prezentare, în scopul dezvoltării gândirii sistemice;</p> <p>1.1.4 Prezentarea creativă, sub formă orală sau scrisă, a noțiunilor conceptelor, proceselor, fenomenelor actuale de geografie umană, folosind ca instrumente textul, desenul, colajul, posterul, afișul etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.</p> <p>1.3.1 Identificarea unor termeni din limbile străine prin utilizarea surselor variate de informare/documentare, deopotrivă în format tipărit (atlase, albume, enciclopedii, Internet, culegeri de texte consacrate, reviste de specialitate, baze de date, dicționare etc.) sau audio - video (filme documentare, site-uri de specialitate, mass - media etc.) pentru o cât mai bună înțelegere a hărții politice, a elementelor și fenomenelor geografice specifice antroposferei și conexiunilor acesteia cu mediul natural;</p> <p>1.3.2 Elaborarea unor texte și materiale educaționale (prezentări multimedia, postere etc.) pe o temă dată, utilizând termeni ofertați din literatura geografică internațională, în scopul dezvoltării interesului pentru comunicare într-un mod pozitiv și responsabil, în contextul globalizării societății actuale și problemelor geopolitice contemporane;</p> <p>1.3.3 Inițierea și desfășurarea unor conversații euristice, comunicări, prezentări orale sau scrise, dezbateri pe teme diferite, centrate pe utilizarea oportună și corectă a unor termeni geografici din diferite limbi străine, pentru înțelegerea limbajului de specialitate și a problematicilor abordate.</p> <p>4.1.1 Citirea și interpretarea unor reprezentări grafice și cartografice referitoare la state și evoluția lor în teritoriu.</p>
<p>II. GEOGRAFIA POPULAȚIEI ȘI A AȘEZĂRILOR UMANE</p> <p>A. Geografia populației</p> <p>- Dinamica populației - Bilanțul natural al populației - Mobilitatea teritorială a populației - Bilanțul total al populației</p>	<p>1.1.</p>	<p>1.1.1 Analizarea realității geografice, pe baza observațiilor directe și/sau indirecte, utilizând GIS (de exemplu Google Earth, Google Maps etc.) sau alte instrumente digitale, în scopul înțelegerii unor concepte de geografie umană;</p> <p>1.1.2 Realizarea de materiale/suporturi grafice și cartografice, clasic sau cu ajutorul instrumentelor digitale, folosind concepte și noțiuni din domeniul geografiei umane, pentru dezvoltarea inteligenței vizual-spațiale;</p> <p>1.1.3 Argumentarea, orală sau scrisă, a evoluției unor procese și fenomene de geografie umană, folosind limbaj geografic specific și instrumente/moduri diferite de prezentare, în scopul dezvoltării gândirii sistemice;</p> <p>1.1.4 Prezentarea creativă, sub formă orală sau scrisă, a noțiunilor conceptelor, proceselor, fenomenelor actuale de geografie umană, folosind</p>

<p>- Evoluția numerică a populației</p> <p>- Tipuri de medii de viață</p> <p>- Răspândirea geografică a populației</p> <p>- Structuri demografice</p> <p>- Populația, protecția mediului înconjurător și dezvoltarea durabilă</p>		ca instrumente textul, desenul, colajul, posterul, afișul etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.
	1.2.	<p>1.2.1 Lecturarea analitică/activă a unui text geografic, utilizând metoda SINELG, (organizare în perechi), pentru identificarea și înțelegerea semnificației unor informații specifice geografiei umane;</p> <p>1.2.2 Utilizarea unor organizatori grafici pentru evidențierea relațiilor de tip cauză-efect specifice unor procese și fenomene geopolitice, demografice, economico-sociale etc.;</p> <p>1.2.3 Elaborarea unui demers argumentativ structurat, sub forma unor prezentări orale/postere/hărți conceptuale/prezentări multimedia etc., în scopul dezvoltării unui raționament geografic coerent, utilizând surse de informație specifice, precum aplicații de vizualizare a datelor spațiale sau alte instrumente digitale.</p>
	2.2.	<p>2.2.1 Utilizarea datelor tabelare pentru realizarea unor modele ale realității geografice;</p> <p>2.2.2 Transferul informației din surse diverse (texte, hărți analoge/digitale,etc.) în tabele;</p> <p>2.2.3 Elaborarea unui text explicativ/structurat pe baza prelucrării informațiilor imagistice/fotografii, după un algoritm dat.</p>
	3.2.	<p>3.2.1 Identificarea cauzelor naturale care determină răspândirea populației pe Glob și intensitatea populării (densitatea populației);</p> <p>3.2.2 Exprimarea unor opinii privind rolul/influența factorilor naturali în cadrul procesului de antropogeneză;</p> <p>3.2.3 Extragerea informațiilor din diverse surse pentru identificarea caracteristicilor unor elemente și fenomene demografice (natalitate, morbiditate, mortalitate, mortalitate infantilă, speranță de viață, migrații etc), specifice mediilor naturale de viață;</p> <p>3.2.4 Compararea, pe bază de imagini, a unor structuri demografice specifice diferitelor medii naturale de viață;</p> <p>3.2.5 Realizarea unor studii de caz în orizontul local privind favorabilitatea locuirii din perspectiva mediului natural;</p> <p>3.2.6 Efectuarea unor aplicații practice în orizontul local, pentru analiza interacțiunilor dintre mediul natural și populație.</p>
	4.1.	<p>4.1.1 Citirea și interpretarea unor reprezentări grafice și cartografice referitoare la populație;</p> <p>4.1.2 Analiza elementelor hărții pentru selectarea corectă a informațiilor din viața reală referitoare la răspândirea populației pe glob.</p>
	4.2.	<p>4.2.1 Analiza elementelor hărții pentru selectarea corectă a informațiilor referitoare la densitatea și repartiția populației pe glob;</p> <p>4.2.2 Calcularea unor indicatori specifici geografiei umane , utilizând date oferite din diverse surse de informare, inclusiv surse on-line;</p> <p>4.2.3 Rezolvarea de probleme privind indicatorii demografici utilizând cunoștințe din matematică, științe și tehnologii.</p>
	4.4.	<p>4.4.1 Exerciții de măsurarea, calculare a distanțelor și suprafețelor dintre repere/puncte reprezentate pe suporturi cartografice utilizând diferite tipuri de scări;</p> <p>4.4.2 Poziționarea elementelor de geografie umană pe reprezentări cartografice la scări de proporție date/ofertate;</p> <p>4.4.3 Exerciții de reprezentare, pe o schiță de hartă, a unor elemente geografie umană din orizontul local.</p>
	4.5.	4.5.1 Utilizarea surselor (imagini convenționale sau digitale/G.I.S., baze de date, informație scrisă sau orală) în elaborarea/generarea schițelor/

		<p>reprezentărilor cartografice ale elementelor, proceselor sau fenomenelor demografice și socio-economice;</p> <p>4.5.2 Interpretarea orală sau scrisă, liberă sau structurată a informațiilor conținute de suporturile grafice și cartografice (tradiționale sau digitale) specifice elementelor de geografie umană;</p> <p>4.5.3 Elaborarea modelelor analitice de evoluție a populației.</p>
	5.1.	<p>5.1.1 Accesarea unor site-uri sau aplicații WEB precum https://population.un.org/dataportal/about/userguide, http://statistici.insse.ro/shop/, https://data.un.org/ pentru identificarea unor informații geografice sigure, credibile și relevante pentru problematica geografiei umane;</p> <p>5.1.2 Utilizarea unor aplicații GIS simple (Exemple: Google Earth, www.openstreetmap.org, Geoserver, https://portal.geomil.ro/portal/home/, ArcGIS Online, http://www.geo-spatial.org/harti/#/) pentru dezvoltarea abilităților de identificare și selectare a informației geografice disponibile în cadrul sistemelor informaționale geografice;</p> <p>5.1.3 Integrarea corectă, în cadrul unor eseuri, referate, proiecte, prezentări multimedia etc., a informației preluate din diferite surse, respectând regulile de citare și realizare ale unei bibliografii/webografii, pentru formarea unor atitudini precum respectarea drepturilor de autor, dar și pentru dezvoltarea capacității de a realiza un produs educațional de calitate.</p>
	5.2.	<p>5.2.1 Exerciții de citire și interpretare a hărților din atlase, servere cartografice, aplicații de vizualizare a datelor statistice în scopul dezvoltării abilităților de orientare, localizare, descriere, transpunere a datelor din tabele într-o reprezentare grafică adecvată, dezvoltării capacității de analiză a conținuturilor oferite de diverse surse;</p> <p>5.2.2 Utilizarea surselor de documentare (manuale, dicționare etc.) pentru definirea, explicarea termenilor specifici geografiei umane în scopul folosirii acestora în contexte diferite;</p> <p>5.2.3 Investigarea transformării umane a mediului având la dispoziție diferite materiale cartografice, tabele, grafice, date statistice, informații mass-media etc., de actualitate, pentru analiza, interpretarea și înțelegerea relațiilor de interdependență dintre om și mediul înconjurător, chiar a impactului presiunii umane asupra mediului;</p> <p>5.2.4 Realizarea unor conversații euristice, având ca bază vizionarea unor materiale video, pentru captarea și menținerea atenției, pentru stimularea participării la activități, în scopul documentării privind diferite aspecte ale fenomenelor, proceselor și evenimentelor actuale din sfera geografiei umane.</p>
B. Geografia așezărilor umane - Habitatul uman: definire și componente - Urbanizarea - Dinamica urbană și explozia urbană - Funcțiile și structura funcțională a așezărilor omenești	1.1.	<p>1.1.1 Analizarea realității geografice, pe baza observațiilor directe și/sau indirecte, utilizând GIS (de exemplu Google Earth, Google Maps etc.) sau alte instrumente digitale, în scopul înțelegerii unor concepte de geografie umană;</p> <p>1.1.2 Realizarea de materiale/suporturi grafice și cartografice, clasic sau cu ajutorul instrumentelor digitale, folosind concepte și noțiuni din domeniul geografiei umane, pentru dezvoltarea inteligenței vizual-spațiale;</p> <p>1.1.3 Argumentarea, orală sau scrisă, a evoluției unor procese și fenomene de geografie umană, folosind limbaj geografic specific și instrumente/moduri diferite de prezentare, în scopul dezvoltării gândirii sistemice;</p>

<p>- Forme de aglomerare umană - Metropole - megalopolisuri - Peisaje rurale - Organizarea spațiului urban și rural. Planul orașului - Amenajarea locală și regională</p>		<p>1.1.4 Prezentarea creativă, sub formă orală sau scrisă, a noțiunilor conceptelor, proceselor, fenomenelor actuale de geografie umană, folosind ca instrumente textul, desenul, colajul, posterul, afișul etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.</p>
	<p>1.2.</p>	<p>1.2.1 Lecturarea analitică/activă a unui text geografic, utilizând metoda SINELG, (organizare în perechi), pentru identificarea și înțelegerea semnificației unor informații specifice geografiei umane; 1.2.2 Utilizarea unor organizatori grafici pentru evidențierea relațiilor de tip cauză-efect specifice unor procese și fenomene geopolitice, demografice, economico-sociale etc.;; 1.2.3 Elaborarea unui demers argumentativ structurat, sub forma unor prezentări orale/postere/hărți conceptuale/prezentări multimedia etc., în scopul dezvoltării unui raționament geografic coerent, utilizând surse de informație specifice, precum aplicații de vizualizare a datelor spațiale sau alte instrumente digitale.</p>
	<p>1.3.</p>	<p>1.3.1 Identificarea unor termeni din limbile străine prin utilizarea surselor variate de informare/documentare, fie în format tipărit (atlase, albume, enciclopedii, Internet, culegeri de texte consacrate, reviste de specialitate, baze de date, dicționare etc.) sau audio - video (filme documentare, site-uri de specialitate, mass - media etc.) pentru o cât mai bună înțelegere a tipologiei, evoluției și tendințelor actuale specifice așezărilor umane; 1.3.2 Elaborarea unor texte și materiale educaționale (prezentări multimedia, postere, machete etc.) pe o temă dată, cu referire la geografia așezărilor umane (tipuri de habitat, forme de aglomerare umană, organizarea teritoriului urban și rural etc.) utilizând termeni ofertați din literatura geografică internațională, în scopul dezvoltării interesului pentru comunicare într-un mod pozitiv și responsabil, în contextul globalizării societății actuale; 1.3.3 Inițierea și desfășurarea unor dialoguri, comunicări, prezentări orale sau scrise, dezbateri pe teme diferite legate de așezările umane (evoluție, tendințe actuale, specific, tipologie etc.), centrate pe utilizarea oportună și corectă a unor termeni geografici din diferite limbi străine, pentru înțelegerea limbajului de specialitate și a problematicilor abordate.</p>
	<p>3.2.</p>	<p>3.2.1* Realizarea unor modele relational- obiectuale care să reflecte influența mediului natural în procesul de apariție a așezărilor umane; 3.2.2* Identificarea unor factori naturali de favorabilitate și restrictivitate în evoluția așezărilor umane; 3.2.3* Explicarea unor praguri spațial-cronologice cauzate de elemente naturale în dispariția unor așezări urbane; 3.2.4* Elaborarea unor scenarii de evoluție a așezărilor umane din perspectiva schimbărilor climatice; 3.2.5* Redactarea unor planuri de dezvoltare a spațiului rural / urban pornind de particularitățile mediului natural din orizontul local; 3.2.6* Extragerea informației dintr-o sursă ofertată, după un algoritm dat, pentru analiza interacțiunilor dintre factorii naturali și concentrarea populației în anumite zone.</p>
	<p>4.2.</p>	<p>4.2.1 Interpretarea unei realități geografice pe baza utilizării semnelor convenționale; 4.2.2 Calcularea unor indicatori specifici geografiei economice, utilizând date ofertate din on-line sau alte surse.</p>
	<p>4.5.</p>	<p>4.5.1 Utilizarea informațiilor conținute de sursele convenționale sau digitale (imagini, baze de date, informație scrisă sau orală) pentru analiza/</p>

	interpretarea structurată a aspectului/evoluției elementelor, proceselor sau fenomenelor demografice și socio-economice; 4.5.3 Elaborarea modelelor analitice de evoluție a așezărilor umane.
5.3.	5.3.1 Analiza comparativă a factorilor, ce au determinat tipologia satelor, pe baza imaginilor satelitare, cu scopul de a dezvolta la elevi spiritul de observație; 5.3.2 Analiza comparativă a localizării marilor metropole și aglomerații umane, prin utilizarea funcției Imagini istorice specifice soft-ului Google Earth, în vederea explicării cauzelor ce au determinat respectivele evoluții spațio-temporale; 5.3.3 Analiza funcțională a așezărilor umane, cu ajutorul datelor tabelare și graficelor economice, în vederea perfecționării deprinderilor de a analiza date statistice; 5.3.4. Realizarea unor aplicații practice, pe teren, atât în mediul urban cât și în cel rural pentru identificarea aspectelor specifice celor două tipuri de așezări: organizarea spațiului geografic, funcții și zone funcționale, tipuri de plan; 5.3.5. Întocmirea unui eseu structurat privind proiectarea în timp (30 de ani) a dezvoltării unei așezări omenești (localitatea de domiciliu).
5.4.	5.4.1 Realizarea unor exerciții de calcul a unor dimensiuni/valori ale unor componente spațiale ale așezărilor umane și activităților economice, utilizând atât scara hărții, cât și instrumente GIS, pentru perceperea corectă a realității, dar și a reprezentărilor cartografice; 5.4.2 Analizarea dinamicii habitatului uman folosind metoda diacronică (suprapunerea hărților/imaginilor satelitare), tehnici GIS și de teledetecție (imagini satelitare realizate în diferite momente); 5.4.3 Realizarea unei prezentări multimedia, după o structură dată, care să integreze și imagini satelitare sugestive pentru impactul antropic din orizontul local, pentru formarea unei atitudini pozitive față de utilizarea unor instrumente GIS, dar și pentru analiza unor elemente ale habitatului uman.
5.6.	5.6.1 Identificarea elementelor componente ale așezărilor umane, prin utilizarea sistemelor informatice (Google Earth etc.), a materialelor grafice și cartografice, a imaginilor satelitare etc., cu scopul de a dezvolta abilitățile de investigare; 5.6.2 Compararea morfostructurii așezărilor umane, prin utilizarea imaginilor satelitare disponibile gratuit pe internet, în vederea dezvoltării abilităților de analiză spațială; 5.6.3 Identificarea etapelor de evoluție spațială și temporală a localităților, prin utilizarea metodelor temporale (metoda diacronică, fotografii istorice de la Google Earth, ortofotoplanuri, hărți istorice, planuri directe de tragere etc.), în vederea dezvoltării deprinderilor de a utiliza diferite soft-uri dedicate (manipulare a straturilor raster) și de a analiza evoluția anumitor localități; 5.6.4 Elaborarea unor materiale grafice și cartografice simple (schite cartografice, diagrame, desene geografice etc.) pe baza unui algoritm dat, cu scopul de a reda succesiunea unor fenomene geografice.
5.7.	5.7.1 Analizarea unor simulări digitale interactive ale unor evoluții teritoriale pentru determinarea interacțiunii între mediul natural, populație și așezările umane;

		<p>5.7.2 Elaborarea unui text argumentativ bazat pe interpretarea unor simulări, în scopul analizării gradului de urbanizare, impactul asupra mediului și rolul orașelor în cadrul teritoriului adiacent.</p>
	6.1.	<p>6.1.1 Analizarea/Interpretarea unor date geografice obținute prin metode de cercetare pe teren, cu scopul identificării particularităților unor elemente/fenomene/procese geografice din orizontul local/unor așezări omenești;</p> <p>6.1.2 Prezentarea particularităților unor elemente, fenomene și procese geografice/dinamicii urbane și exploziei urbane pornind de la diferite suporturi grafice/cartografice/surse de informare;</p> <p>6.1.3 Realizarea unui studiu geografic al așezărilor omenești din orizontului local pe baza unei scheme logice prestabilite, în scopul elaborării unei lucrări geografice (broșură, proiect, referat etc.) independente, pe baza unui algoritm dat;</p> <p>6.1.4 Realizarea unor prezentări geografice cu ajutorul unor aplicații informatice pe diferite teme geografice (Habitatul uman pe Terra, Urbanizarea pe Terra, Forme de aglomerare umană pe Terra ș.a.) utilizând informații obținute pe baza unui demers investigativ/prin aplicarea unui plan de cercetare dat;</p> <p>6.1.5 Elaborarea, în grupuri de lucru, a unor machete simple de reprezentare a unor elemente geografice pe baza informațiilor geografice desprinse din diferite surse de informare (reprezentări cartografice, texte geografice, resurse educaționale deschise etc./Organizarea spațiului urban și rural. Planul orașului, Amenajarea teritorială în orizontul local).</p>
<p>III. GEOGRAFIE ECONOMICĂ</p> <p>A. Resursele naturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Resursele extraatmosferice și ale atmosferei - Resursele litosferei - Resursele hidrosferei - Resursele biosferei <p>B. Agricultură</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evoluția în timp și spațiu a practicilor agricole - Tipuri și structuri teritoriale agricole - Regiuni și peisaje agricole <p>C. Industria</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evoluția activităților industriale - Industria energiei electrice 	1.1.	<p>1.1.1 Analizarea realității geografice, pe baza observațiilor directe și/sau indirecte, utilizând GIS (de exemplu Google Earth, Google Maps etc.) sau alte instrumente digitale, în scopul înțelegerii unor concepte de geografie economică;</p> <p>1.1.2 Realizarea de materiale/suporturi grafice și cartografice, clasic sau cu ajutorul instrumentelor digitale, folosind concepte și noțiuni din domeniul geografiei economice, pentru dezvoltarea inteligenței vizual-spațiale;</p> <p>1.1.3 Argumentarea, orală sau scrisă, a evoluției unor procese și fenomene de geografie umană, folosind limbaj geografic specific și instrumente/moduri diferite de prezentare, în scopul dezvoltării gândirii sistemice;</p> <p>1.1.4 Prezentarea creativă, sub formă orală sau scrisă, a noțiunilor conceptelor, proceselor, fenomenelor actuale de geografie umană, folosind ca instrumente textul, desenul, colajul, posterul, afișul etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte</p>
	1.2.	<p>1.2.1 Lecturarea analitică/activă a unui text geografic, utilizând metoda SINELG, (organizare în perechi), pentru identificarea și înțelegerea semnificației unor informații specifice geografiei umane;</p> <p>1.2.2 Utilizarea unor organizatori grafici pentru evidențierea relațiilor de tip cauză-efect specifice unor procese și fenomene geopolitice, demografice, economico-sociale etc.;</p> <p>1.2.3 Elaborarea unui demers argumentativ structurat, sub forma unor prezentări orale/postere/hărți conceptuale/prezentări multimedia etc., în scopul dezvoltării unui raționament geografic coerent, utilizând surse de informație specifice, precum aplicații de vizualizare a datelor spațiale sau alte instrumente digitale.</p>

<p>- Regiunile industriale - Studiu de caz: analiza a două regiuni industriale</p> <p>D. Serviciile - Definiție și tipuri - Căi de comunicație și transporturi - Comerț, turism</p>	<p>3.2.</p>	<p>3.2.1** Explicarea unor fenomene și procese social – economice din perspectiva relației între resursele naturale – resursele umane – resursele tehnologice; 3.2.2** Descrierea unor legături cauzale între diferite elemente și procese social-economice din orizontul local; 3.2.3** Relaționarea/corelarea/determinarea legăturilor dintre repartitia resurselor și dezvoltarea economică a unor regiuni/state; 3.2.4** Caracterizarea unor fenomene social-economice, după un algoritm dat, în vederea stabilirii succesiunii în timp/spațiu a acestora; 3.2.5** Determinarea relațiilor cauză-efect, pe baza achizițiilor dobândite în medii de învățare diferite, între fenomenele și procesele social-economice; 3.2.6** Construirea unor organizatori grafici, pe baza unui material-suport, pentru identificarea legăturilor dintre evoluția așezărilor umane și o serie de fenomene și procese economice.</p>
<p>4.1.</p>	<p>4.1.1 Citirea și interpretarea unor reprezentări grafice și cartografice referitoare la activitățile economice; 4.1.2 Analiza elementelor hărții pentru selectarea corectă a informațiilor din viața reală.</p>	
<p>4.5.</p>	<p>4.5.1 Utilizarea informațiilor conținute de sursele convenționale sau digitale (imagini, baze de date, informație scrisă sau orală) pentru analiza/interpretarea structurată a aspectului/evoluției elementelor, proceselor sau fenomenelor socio-economice; 4.5.3 Elaborarea modelelor analitice de evoluție a economiei.</p>	
<p>4.6.</p>	<p>4.6.1 Identificarea peisajului agricol din orizontul local/apropiat pe baza observațiilor directe; 4.6.2 Descrierea activităților industriale, specifice orizontului local, pe baza resurselor naturale existente și identificate pe hartă.</p>	
<p>5.1.</p>	<p>5.1.1 Accesarea unor site-uri sau aplicații WEB precum, http://statistici.INSSE.ro/shop/, https://data.un.org/ pentru identificarea unor informații geografice sigure, credibile și relevante pentru problematica geografiei economice; 5.1.2 Utilizarea unor aplicații GIS simple (Exemple: Google Earth, www.openstreetmap.org, Geoserver, https://portal.geomil.ro/portal/home/, ArcGIS Online, http://www.geo-spatial.org/harti/#/) pentru dezvoltarea abilităților de identificare și selectare a informației geografice disponibile în cadrul sistemelor informaționale geografice; 5.1.3 Integrarea corectă, în cadrul unor eseuri, referate, proiecte, prezentări multimedia etc., a informației preluate din diferite surse, respectând regulile de citare și realizare ale unei bibliografii/webografii, pentru formarea unor atitudini precum respectarea drepturilor de autor, dar și pentru dezvoltarea capacității de a realiza un produs educațional de calitate.</p>	
<p>5.2.</p>	<p>5.2.1 Exerciții de citire și interpretare a hărților din atlase, servere cartografice, aplicații de vizualizare a datelor statistice în scopul dezvoltării abilităților de orientare, localizare, descriere, transpunere a datelor din tabele într-o reprezentare grafică adecvată, dezvoltării capacității de analiză a conținuturilor oferite de diverse surse; 5.2.2 Utilizarea surselor de documentare (manuale, dicționare etc.) pentru definirea, explicarea termenilor specifici geografiei economice în scopul folosirii acestora în contexte diferite;</p>	

	<p>5.2.3 Investigarea transformării umane a mediului având la dispoziție diferite materiale cartografice, tabele, grafice, date statistice, informații mass-media etc., de actualitate, pentru analiza, interpretarea și înțelegerea relațiilor de interdependență dintre om și mediul înconjurător, chiar a impactului presiunii activităților economice asupra mediului;</p> <p>5.2.4 Realizarea unor conversații euristice, având ca bază vizionarea unor materiale video, pentru captarea și menținerea atenției, pentru stimularea participării la activități, în scopul documentării privind diferite aspecte ale fenomenelor, proceselor și evenimentelor actuale din sfera geografiei economice.</p>
5.4.	<p>5.4.1 Realizarea unor exerciții de calcul a unor dimensiuni/valori ale unor componente spațiale ale activităților economice, utilizând atât scara hărții, cât și instrumente GIS, pentru perceperea corectă a realității, dar și a reprezentărilor cartografice;</p> <p>5.4.2 Analizarea dinamicii activităților economice, folosind metoda diacronică (suprapunerea hărților/imaginilor satelitare), tehnici GIS și de teledetecție (imagini satelitare realizate în diferite momente);</p> <p>5.4.3 Realizarea unei prezentări multimedia, după o structură dată, care să integreze și imagini satelitare sugestive pentru impactul antropoc din orizontul local, pentru formarea unei atitudini pozitive față de utilizarea unor instrumente GIS, dar și pentru analiza unor elemente ale activităților economice.</p>
5.5.	<p>5.5.1 Citirea diferitelor elemente economico-geografice pe suporturi cartografice (Harta resurselor energetice, Harta resurselor metalurgice, Harta resurselor biotice, Harta regiunilor agricole ale Terrei, Harta căilor de comunicație, Harta regiunilor turistice etc.) în vederea dezvoltării abilităților de investigare;</p> <p>5.5.2 Realizarea unor scheme logice/organizatori grafici cu privire la relațiile dintre principalele componente ale economiei, pe baza unor suporturi cartografice, în scopul explicării interdependenței dintre activitățile economice și mediu;</p> <p>5.5.3 Construirea unui text argumentativ utilizând informații extrase de pe suporturi cartografice, în scopul explicării și rezolvării unor situații din viața reală;</p> <p>5.5.4 Compararea marilor regiuni economice, prin utilizarea suporturilor cartografice, în scopul dezvoltării capacității de analiză și investigare.</p>
5.8.	<p>5.8.1 Identificarea relațiilor funcționale dintre amplasarea unităților economice și localizarea resurselor naturale pe baza analizei hărților resurselor naturale, cu scopul de a dezvolta capacitatea de a analiza o hartă economică;</p> <p>5.8.2 Realizarea unor studii de caz prin intermediul cărora se analizează diferitele modele de organizare judicioasă a spațiului geografic în scopul identificării de soluții optime de amplasare a diferitelor obiective socio-economice, pentru armonizarea relației om-mediu;</p>
6.2.	<p>6.2.1 Analizarea, pe baza observațiilor/ experiențelor directe, a evoluției activităților industriale/ economice în orizontul local în vederea înțelegerii/ evidențierii corelațiilor/ diferențierilor regionale pe Terra;</p> <p>6.2.2 Analizarea unor modele grafice și cartografice de evoluție/de repartiție pe glob/ continente a resurselor Terrei în scopul argumentării diferențierilor sociale și economice în cadrul comunităților;</p>

		6.2.3 Analizarea comparativă, pe baza unui algoritm dat, a repartiției resurselor naturale, a regiunilor și peisajelor agricole, a regiunilor industriale ale Terrei.
IV. ANSAMBLURILE ECONOMICE ȘI GEOPOLITICE ALE LUMII - Marile ansambluri economice și geopolitice ale lumii - Uniunea Europeană și un ansamblu extraeuropean	1.1.	1.1.1 Analizarea realității geografice, pe baza observațiilor directe și/sau indirecte, utilizând GIS (de exemplu Google Earth, Google Maps etc.) sau alte instrumente digitale, în scopul înțelegerii unor concepte de geografie umană și economică; 1.1.2 Realizarea de materiale/suporturi grafice și cartografice, clasic sau cu ajutorul instrumentelor digitale, folosind concepte și noțiuni din domeniul geografiei umane, pentru dezvoltarea inteligenței vizual-spațiale; 1.1.3 Argumentarea, orală sau scrisă, a evoluției unor procese și fenomene de geografie umană, folosind limbaj geografic specific și instrumente/moduri diferite de prezentare, în scopul dezvoltării gândirii sistemice; 1.1.4 Prezentarea creativă, sub formă orală sau scrisă, a noțiunilor conceptelor, proceselor, fenomenelor actuale de geografie umană, folosind ca instrumente textul, desenul, colajul, posterul, afișul etc., având ca scop valorificarea informației în diferite contexte.
	2.4.	2.4.1 Identificarea tipurilor de relații spațiale dintre elementele economice și geopolitice ale unui teritoriu; 2.4.2 Poziționarea corectă a elementelor de geografie economică și geopolitică pe suporturi cartografice; 2.4.3 Integrarea orizontului local în unități teritoriale superioare, utilizând sisteme informatice moderne (GIS/GPS/Google Maps/Google Earth); 2.4.4 Descrierea dinamicii spațiale a elementelor economice și geopolitice specifice unui teritoriu, folosind informații din surse diferite (ex. evoluția unei așezări/a unui ansamblu geopolitic sau economic); 2.4.5 Rezolvarea unor situații - problemă care vizează aspecte economice și geopolitice actuale, utilizând imagini, hărți, modele, jocuri didactice de pe platforme de învățare etc.
	2.5.	2.5.1 Identificarea unor elemente, fenomene și procese economice actuale pe diverse suporturi grafice și cartografice și a relațiilor dintre ele; 2.5.2 Precizarea unor elemente economice/politice care influențează societatea umană folosind informații din diferite surse; 2.5.3 Descrierea unor activități economice cu impact asupra mediului precum și a strategiilor care pot diminua acest impact; 2.5.4 Prezentarea unor studii de caz privind influența resurselor naturale și tehnologice asupra creării unor ansambluri economice și geopolitice actuale; 2.5.5 Analiza impactului dezvoltării economice globale și regionale asupra evenimentelor geopolitice actuale.
	5.5.	5.5.1 Citirea diferitelor elemente economico-geografice pe suporturi cartografice (Harta resurselor energetice, Harta resurselor metalurgice, Harta resurselor biotice, Harta regiunilor agricole ale Terrei, Harta căilor de comunicație, Harta regiunilor turistice etc.) în vederea dezvoltării abilităților de investigare; 5.5.2 Realizarea unor scheme logice/organizatori grafici cu privire la relațiile dintre principalele componente ale economiei, pe baza unor suporturi cartografice, în scopul explicării interdependenței dintre activitățile economice și mediu;

	<p>5.5.3 Construirea unui text argumentativ utilizând informații extrase de pe suporturi cartografice, în scopul explicării și rezolvării unor situații din viața reală;</p> <p>5.5.4 Compararea marilor regiuni economice, prin utilizarea suporturilor cartografice, în scopul dezvoltării capacității de analiză și investigare.</p>
5.9.	<p>5.9.1 Observații indirecte (analizând hărți, imagini satelitare, imagini, filme documentare, date statistice etc.) pentru a constata/sesiza diferite caracteristici sociale, economice și politice care reflectă cât mai bine realitatea concretă a lumii contemporane în scopul dobândirii de noi cunoștințe și experiențe;</p> <p>5.9.2 Realizarea unor dezbateri/activități de tip brainstorming/brainwriting pe tema unor probleme/unei probleme cu care se confruntă societatea omenească contemporană, în vederea rezolvării problemelor/problemei alegând dintre mai multe soluții posibile, cu scopul dezvoltării gândirii critice;</p> <p>5.9.3 Realizarea unor studii de caz prin intermediul cărora se analizează criteriul /elementul de coeziune internă a unor ansambluri teritoriale în scopul identificării avantajelor asocierii teritoriale a statelor și găsirii unor soluții pentru consolidare și extindere teritorială.</p>

III.3. Sugestii metodologice

Geografia umană studiată la clasa a X-a, domeniu educațional ce reprezintă parte integrantă a sistemului de instruire pentru ciclul inferior al liceului alături de Geografia fizică studiată în clasa a IX-a, oferă conținuturi care pun elevii în contextul realizării unei legături strânse cu științele despre societate și cu toate disciplinele școlare care au ca obiect de studiu omul și societatea în care acesta evoluează.

Conținuturile oferite de Geografia umană constituie baza de operare în cadrul variatelor activități de învățare ce pot fi elaborate pornind de la propunerile asociate fiecărei competențe specifice care determină formarea/dezvoltarea capacității elevilor de a explica evenimente demografice, procese, fenomene, structuri demografice, relațiile existente între resursele naturale ca bază a existenței populației, evoluția economiei și calitatea vieții.

Studiul Geografiei umane, care are un evident caracter exploratoriu, oferă elevilor posibilitatea dezvoltării deprinderilor de observare, analizare, interpretare, relaționare a componentelor realității înconjurătoare: elemente, procese, fenomene, sisteme geografice. Din această perspectivă, într-o continuitate a modului de abordare metodologică din clasa a IX-a, se recomandă utilizarea strategiilor didactice adaptate particularităților elevilor, care să cuprindă metode și tehnici de predare-învățare-evaluare care valorifică diferite tipuri de învățare, fundamentând formarea competențelor specifice: masă rotundă, grupuri de brainstorming, metoda piramidei, metoda FRISCO, mozaicul, turul galeriei, Starbursting (explozia stelara), diagrama cauză-efect ș.a. (care asigură învățarea prin colaborare și învățare prin rezolvare de probleme), studiul de caz, jurnalul cu dublă intrare, simularea, proiectul, portofoliul ș.a. (metode care contribuie la valorificarea experienței în învățare), metoda Philips 6/6, Diagrama Venn, metoda Sinelg, metoda „Știu, Vreau să știu, Am învățat” (KWL), Harta conceptuală, metoda R.A.I, tehnica 3-2-1 ș.a. (prin intermediul cărora se asigură dezvoltarea gândirii critice). Profesorii de geografie trebuie să realizeze o selecție a metodelor abordate, în corelație cu specificul disciplinei și cu particularitățile elevilor astfel încât aceștia să capete aptitudini esențiale pentru succesul lor ca membri ai comunității secolului XXI: comunicare, gândire critică, creativitate și colaborare.

Prin realizarea de studii geografice pe baza unor scheme logice prestabilite, elaborarea unor lucrări geografice de prezentare a orizontului local, individuale/de grup (broșură, poster, videoclip etc.), prin analiza comparativă a caracteristicilor unor comunități, elevii experimentează, acumulează cunoștințe și exersează abilități, dobândind competențe sociale, interpersonale, interculturale, civice și antreprenoriale.

Pentru formarea competențelor specifice, prin abordarea responsabilă a metodelor și tehnicilor generale de învățare (inclusiv TIC), care să faciliteze o pregătire permanentă asumată, profesorii de geografie au posibilitatea de a crea situații de învățare în care elevii acționează și învață.

Exemple de acțiuni/activități:

- *identificarea relațiilor dintre fenomene demografice/economice, stabilirea unor ipoteze, formularea unor concluzii asupra particularităților sau fenomenelor analizate,*
- *explicarea caracteristicilor calitative și cantitative ale fenomenelor demografice reprezentate pe variate forme de reprezentare cartografică,*
- *rezolvarea problemelor de calculare a indicilor demografici pe baza unor suporturi grafice/cartografice,*
- *realizarea unor produse cartografice simple utilizând sisteme informaționale geografice, generarea unor diagrame/reprezentări cartografice simple pe baza unor modele numerice ale terenului, generarea elementelor hărții: titlu, legenda, scară utilizând un software specific (ex: Google Earth Pro, ArcGIS online ș.a.).*

Exemplu de formare/dezvoltare a competenței specifice **1.1. Utilizarea terminologiei științifice și disciplinare specifice (concepte, noțiuni) pentru prezentarea unei informații referitoare la geografie politică**, în cadrul activității de învățare **1.1.4 Prezentarea creativă, sub formă orală sau scrisă, a noțiunilor conceptelor, proceselor, fenomenelor actuale de geografie umană, folosind ca instrumente textul, desenul, colajul, posterul, afișul etc., având ca scop valorificarea informației în diferite context**

Conținut: „Principalele probleme actuale de geografie politică”

Metode didactice: Explicația, Problematizarea, Turul galeriei ș.a.

Materiale didactice: Harta orizontului local, Schema de elaborare a lucrării, Fișa de evaluare ș.a.

Mijloace de învățare: aplicație Google Earth, Internet, Laptop, imprimantă, consumabile etc.

Etape în desfășurarea activității de instruire:

1. elaborarea, de către profesor, a schemei de realizare a lucrării (poster-ului/fișierului electronic) oferite elevilor, care poate conține succesiunea acțiunilor (identificare, localizare, prezentare/analiză comparativă, asociere parte grafică/cartografică/imagini/sunet etc.);
2. elaborarea, de către profesor, a fișei de evaluare conținând criterii/subcriterii referitoare la: condiții de redactare, conținut științific, elemente de originalitate, integrarea elementelor grafice/cartografice, imaginilor în text, timp de realizare/prezentare, surse bibliografice etc., precum și punctajul alocat acestora;
3. distribuirea către elevi a schemei de realizare a lucrării (poster-ului), împreună cu fișa de evaluare cu criterii/subcriterii;
4. elaborarea de către elevi a lucrării (individual și/sau în echipă);
5. expunerea lucrărilor sub forma unei expoziții în sala de clasă în format fizic (postere) și/sau format electronic (ppt, video etc.);
6. autoevaluare, evaluarea lucrărilor și asigurarea feedback-ului.

**RECOMANDĂRI PRIVIND
RESURSE EDUCATIONALE DESCHISE**

IV.1. Inventar de resurse online pentru disciplina Geografie – clasa a X-a

Resurse digitale
https://www.worldometers.info/ro/ - Date statistice
https://www.census.gov/data-tools/demo/idb/#/country?menu=countryViz&POP_YEARS=2022&popPages=PYRAMID&COUNTRY_YEAR=2022&COUNTRY_YR_ANIM=2022 - Date statistice populația Planetei
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Structura_%C8%99i_%C3%AEemb%C4%83tr%C3%A2nire_a_popula%C8%9Biei&oldid=365686 - Date statistice pentru UE
https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/economy_ro# - Date statistice pentru UE
https://europa.eu/european-union/about-eu/easy-to-read_ro - Informații sintetice despre UE
https://data.un.org/ https://population.un.org/wpp/ - Date statistice, Populație
https://population.un.org/wup/Country-Profiles/ - Date statistice. State
https://esa.un.org/unpd/wup/DataQuery/ - Date interactive
https://population.un.org/wup/Maps/ - Hărți. Dinamica populației https://www.populationdata.net/cartes/v - Hărți. Dinamica populației
https://ec.europa.eu/eurostat/data/statistics-a-z/abc https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=urb_cpop1&lang=en - Date statistice UE
http://ec.europa.eu/eurostat/web/cities/data/database - Date statistice. Orașele Europei
https://www.iied.org/cities-interactive-data-visual - Orașele Globului
https://www.mathematica.org/dataviz/urbanization - Hărți interactive populație
http://omniquiz.ro https://geographygamesandquizzes.eu https://www.geogra.ro/joc/ro - Hărți și jocuri didactice
https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_ro - Țările membre UE
https://www.populationpyramid.net/population-density/2020/ - Date statistice populația Globului
https://ourworldindata.org/ - Date statistice

https://www.quizizz.com/ - Creare de chestionare/teste interactive online
https://www.google.com/maps - Explorarea și măsurarea suprafeței terestre
https://ro.wikipedia.org/wiki/Economia_Braziliei#Agricultura – Tipuri și structuri teritoriale agricole
https://wordwall.net/ro/resource/3617367/geografia-industriei - Geografia industriei (joc didactic, fixarea noțiunilor)
www.kahoot.com ; www.mentimeter.com ; www.wordwall.net ; Jamboard, Quizlet, Seterra, Socrative, Quizizz - Platforme pentru dinamizarea lecțiilor
Platforma eTwinning (http://www.etwinning.net), Google Docs (http://www.google.com/google-d-s/hpp_ro_ro.html), Wikispaces (http://www.wikispaces.com/), Wallwisher (http://www.wallwisher.com/), Glogster (http://www.glogster.com/), Wordle (http://www.wordle.net/), Voki (http://www.voki.com/) - Instrumente pentru cooperare și proiecte educaționale colaborative
Hot Potatoes (http://hotpot.uvic.ca/) ProProfs (http://www.proprofs.com/com/quiz-school/) Classtools (http://classtools.net/) - Instrumente pentru teste, chestionare și jocuri
https://www.quiz-bliss.com/vanessa/can-we-guess-your-level-of-education-based-on-geogrpahy-quiz-052118 https://www.quiz-bliss.com/vanessa/quiz-if-you-can-name-all-these-countries-by-their-capitals-your-iq-is-160 https://www.quiz-bliss.com/divyya/quiz-only-a-genius-could-pass-this-ultimate-mixedgeography-test-can-you https://www.quiz-bliss.com/vanessa/can-we-guess-your-level-of-education-based-on-g eogrpahy-quiz-052118 https://www.quiz-bliss.com/vanessa/quiz-if-you-can-name-all-these-countries-by-their-capitals-your-iq-is-160 https://www.quiz-bliss.com/divyya/quiz-only-a-genius-could-pass-this-ultimate-mixedgeography-test-can-you - Jocuri didactice. Asociere de imagini cu state.

Alte resurse educaționale utile în realizarea demersului didactic pot fi consultate la adresa: <https://digital.educd.ro/resurse-educationale>

IV.2. Alte resurse educaționale deschise – clasa a X-a

GIS
https://geo-spatial.org/
https://terra.ipums.org/pop-data
https://hub.arcgis.com/search
http://www.naturalearthdata.com/downloads/
https://sedac.ciesin.columbia.edu/
https://www.unep.org/publications-data
World Resources Institute: https://www.unep.org/publications-data sau https://datasets.wri.org/

Populație și economie

<https://www.worldpop.org/>
<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
<https://ec.europa.eu/eurostat/en/data/statistics-by-theme>
<https://ec.europa.eu/eurostat>
<https://www.un.org/development/desa/pd/data-landing-page>
<https://www.unfpa.org/data/world-population-dashboard>
<https://ourworldindata.org/grapher/un-population-projection-medium-variant>
<https://www.worldometers.info/>
<https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/>
<https://geografia.blogspot.com/2010/09/statele-lumii.html>
<https://geografia.blogspot.com/2010/09/gis-harti-tutoriale.html>
<https://geografia.blogspot.com/2010/09/geografie-umana.html>
<https://geografia.blogspot.com/2020/09/>
<https://geografia.blogspot.com/2016/12/aglomeratii-urbane-conurbatii-si.html>
<https://geografia.blogspot.com/2015/12/canalul-panama-fotografii.html#more>
<https://geografia.blogspot.com/2014/12/cele-mai-inalte-10-cladiri-din-bucuresti.html#more>
<https://geografia.blogspot.com/2014/12/cele-mai-mici-10-tari-turistice-din-lume.html#more>
<https://mapmaker.nationalgeographic.org/map/05ee0056dfa242a59da98ecab197f777/edit>
<https://www.populationpyramid.net/>
<https://world.time.com/timelapse/>
http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/anuarul_statistic_al_romaniei_carte_ro.pdf
<http://www.insse.ro/cms/ro/content/anuarele-statistice-ale-rom%C3%A2niei>
<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>
<http://statistici.insse.ro/shop/>
https://economie.hotnews.ro/stiri-finante_banci-25460820-marea-batalie-pentru-controlul-materiilor-prime-cum-ajuns-graul-gazul-nichelul-sau-pamanturile-rare-arme-geopolitice.htm
<https://www.gold.org/goldhub/data/gold-production-by-country>
<https://blog.bizvibe.com/blog/industrial-supplies/top-10-largest-aluminium-producing-countries>
<https://investingnews.com/daily/resource-investing/critical-metals-investing/magnesium-investing/top-magnesite-producing-countries/>
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_coal_production
<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/oil-production-by-country>
<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/natural-gas-by-country>
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_natural_gas_exports
https://www.wikiwand.com/en/List_of_natural_gas_pipelines
<https://mondediplo.com/maps/gas-pipelines>

<https://www.e-education.psu.edu/eme444/node/347>

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Global_Gas_trade_both_LNG_and_Pipeline.png

Resurse

<https://www.tripadvisor.com/> - Regiuni, obiective turistice, tipuri de activități turistice

<https://geografia.blogspot.com/2015/12/tehnologii-moderne-de-obtinere-energiei.html> -

<https://www.energies-renovables.com/>

<https://www.ecolife.ro/articole/stiinta/47-sursele-de-energie-neconventionala.html>

Alte probleme de Geografie umană

<http://lectiidegeografie.blogspot.com/2020/04/clasa-x-regiunile-industriale.html>

<https://geografia.blogspot.com/>

<http://ro.scribd.com/doc/110688487> - Geografie politică

<http://biblioteca.regielive.ro/cursuri/geografie> - Organizarea spațiului geografic

<http://biblioteca.regielive.ro/cursuri/geografie> - Urbanizarea

<http://www.slideshare.net> - Agricultură

<http://www.geografie.uvt.ro/old/personal/academic/vert/> - Geografia populației și a așezărilor umane

<https://www.scribd.com/doc/26906703> - Geografie economică

Excursii virtuale cu ajutorul următoarelor aplicații: *Google Expediții*, *Discovery Education*, *Explorer National Geographic*, *Google earth 7*- <https://www.google.com/intl/ro/earth/versions/>

Pentru a crea o hartă se accesează: <https://maps.google.com/>

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ**A. Geografie umană**

- Almagià, R., (1967), *Fondamenti di geografia generale. Geografia umana*. Cremonese, Roma
- Andreea-Loreta Cercleux (2016), *Dinamica spațiului urban*. Editura Universitară, București
- Bailly, A. (1991), *Les concepts de la géographie humaine*, Masson, Paris
- Baltalunga, A. A., (2008), *Geografia Așezărilor*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște
- Barney Warf , Frederick P. Stutz (2011), *The World Economy: Geography, Business, Development*,
Prentice Hall
- Barre, B. (2011), *Atlas de enegies mondiales*, Ed. Autrement, Paris
- Bonnamour, J. (1973), *Géographie rurale, méthodes et perspectives*, Masson et Cie, Paris
- Brown Lester (coord.), (2000 – 2011), *Probleme globale ale omenirii*, Editura Tehnica, Bucuresti
- Brenand, J., Geledan, A. (1995), *Dicționar economic și social*, Editura Expert, București
- Claval, P. (2007), *Épistémologie de la géographie*, Armand Colin, Paris
- Coccean, P. Boțan, C.N. (2013), *Geografia Europei*, Editura Risoprint Cluj-Napoca
- Coccean, P., Dezsi, S. (2009), *Geografia turismului*, Presa Universitară Clujeană, Cluj – Napoca
- Crețan, R. (2010), *Geografie economică mondială*, Editura Mirton, Timișoara
- Cristopherson, R. (2006), *Geosystems*, Pearson, Upper Saddle River, New Jersey, U.S.A.
- Dhoherty, G., Bourne, C.A., Davidson; S (2005), *Enciclopedie de geografie a lumii*, Editura Aquilla,
București
- Gherțoiu, D.M., Boțan, C.N. (2014), *Bazele geografice ale turismului de nișă*, Editura Risoprint, Cluj -
Napoca
- Groza, O., Muntele, I. (2005), *Geografie umană generală*, Editura Universitas, Iași
- Groza, O., Istrate, M., Capitan, R. (2005), *Geografia industriei*, Editura Universitas, Iași.
- Groza, O., Capitan, R., Istrate, M. (2004), *Geografia industriei*, Editura Universității "Alexandru Ioan
Cuza", Iași
- Erdeli, G., Dumitrache L. (2016), *Geografia populației mondiale*, Editura Universitară, București
- Hall, P., (1999), *Orașele de mâine*, Editura All Educational, București
- Heinberg, R. (2018), *Sfârșitul creșterii: adaptare la noua noastră realitate economică*, Editura Seneca,
București
- Huntington, S. (2012), *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Editura Litera, București
- Ianoș, I., (2000), *Sisteme teritoriale*, Editura Tehnică, București
- Ianoș, I., Humeau, J.B. (2000), *Teoria sistemelor de așezări umane*, Editura Tehnică, București
- Ilieș, A. Stașac, M. (2009), *Studiul geografic al populației*, Editura Universității din Oradea

- Ilinca N. (2009), *Populația și așezările. Geografia umană*, Editura CD Press, București
- Ilinca, N. (2011), *Geografia așezărilor urbane*, Editura CD Press, București
- Kaplan, R. (2014), *Răzbunarea geografiei*, Editura Litera, București
- Kurko, I. (2010), *Disparități geodemografice și economice din România în perioada de tranziție*, Presa Universitară Clujeană
- Lucian, V.I. (2015), *Resurse regenerabile subterane*, Editura Universitară, București
- Marga, A. (2017), *Ordinea viitoare a lumii*, Editura Niculescu, București
- Marin, I. (2004), *Geografie Regională - America de Sud*, Editura Universitară, București
- Matei, H., Neguț, S., Nicolae, I., Radu, C., Rădulescu Vintilă, I. (2007), *Enciclopedia Europei*, ediția a IV-a, Meronia, București
- Mândruț, O. (2014), *Elemente de epistemologie a geografiei*, "Vasile Goldiș" University Press, Arad
- Mândruț, O. (2017), *Geografie universală*, "Vasile Goldiș" University Press, Arad
- Mândruț, O. (2022), *Atlas geografic școlar (cu cele mai recente date demografice și economice)*, Editura Corint, București
- Mehedinți, S. (1930), *Terra – Introducere în geografie ca știință*, Editura "Națională" S. Ciornei, București
- Mehedinți, S. (2002), *Fazele geografice ale omenirii*, Editura Terra, Focșani.
- Mehedinți, S. (ediție 2008), *Ethnos, o introducere în studiul omenirii*, Editura Terra, Focșani
- Mionel, V. (2015), *Resurse geostrategice. Geografia economică în arena politicii globale*, Editura Universitară, București
- Mionel, V. (2017), *Geoconomie. Competiția globală pentru resurse energetice*. Editura Universitară, București
- Muntele, I., Iașu, C. (2003), *Geografia turismului*, Editura Sedcom Libris, Iași
- Muntele, I., Ungureanu, A. (2017), *Geografia populației* (ediție revăzută), Editura Sedcom Libris, Iași
- Neguț, S. (2015), *Geopolitica*, Editura Meteor Press, București
- Neguț, S. (2010), *Geografie umană*, Editura Academiei, București
- Neguț, S. (coord.), Vlăsceanu Gh., Bran, F., Popescu, C., Vlad, B.L., Neacșu, M.C. (2009), *Geografie economică mondială*, Editura Meteor Press
- Nicolae, I. (2011), *Antropogeografie*, Editura Universitară, București
- Păcurar Al., (2006), *Geografie economică mondială*, Ed. Presa Universitară Clujeană
- Popa, V. (2018), *Geografia Statelor Asiei*, Editura Universitară, București
- Rader, A. (2021), *Dincolo de lumea cunoscută*, Editura Corint Books, București
- Rennie Short, J. (2018), *The unequal city*, Routledge Publishing
- Roberts, N. (ed., 2002), *Schimbări majore ale mediului*, Editura ALL, București
- Rusu, E. (2008), *AFRICA - Geografia continentelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București

- Stugren, B. (1994), *Ecologie teoretică*, Editura Sarmis, Cluj – Napoca
- Ungureanu, Al., Petrea, D. (2007), *Geografie generală*, PIR – MECTS, București
- Ungureanu Al. (2000), *Geografia Resurselor Naturale*, Univ. Alex. I. Cuza, Iași
- Ungureanu Al., Țurcănașu, G. (2008), *Geografia Așezărilor Umane*, Editura Performantica, Iași
- Vaclav Smil (2020), *Energy. A Beginner's Guide*, Oneworld Publications
- Vert, C. (2001), *Geografia populației - teorie și metodologie*, Editura Mirton, Timișoara
- * *Images Economiques du monde*, 1995 – 2019, Armand Colin, Paris
- * *Global Energy Outlook (2015 – 2021)*, <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2021>
- * *The Chartbook of Economic Inequality*, <https://www.chartbookofeconomicinequality.com/economic-inequality/measures-of-economic-inequality/>
- *** Larousse (2015), *Atlas istoric Duby*, Editura Corint, București
- *** *Human Development Report*, UNEP, ONU, New York, 2006
- *** *World Population Data Sheet*, PRB, ONU, New York
- *** *World Economic Situation and Prospects*, anual, ONU
- *** *Atlas of Energy IEA*, <http://energyatlas.iea.org/#!/tellmap/-1076250891>
- *** *BP Statistical Review of World Energy*, <https://www.bp.com/content/dam/bp/business-sites/en/global/corporate/pdfs/energy-economics/statistical-review/bp-stats-review-2018-full-report.pdf>
- *** <http://data.worldbank.org/indicator>
- *** http://unstats.un.org/unsd/environment_main.htm
- *** <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
- *** http://www.earth-policy.org/data_center/
- *** <http://donnees.banquemondiale.org/theme/>
- *** <https://www.citypopulation.de/>
- *** <http://data.worldbank.org/indicator/SP.RUR.TOTL>
- *** http://enrd.ec.europa.eu/policy-in-action/rural-development-policy-in-figures/ro/rdp-figures_ro.cfm
- *** <https://sites.google.com/site/dumitrusandu/didactice>

B. Științele educației. Geografie educațională

- Antonesei, L. (2002), *O introducere în pedagogie*, Editura Polirom, Iași
- Ardelean, A., Mândruț, O. (coord.) (2012), *Didactica formării competențelor*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad
- Ciolan, L. (2008), *Învățarea integrată*, Editura Polirom, Iași
- Codrean, Paula Ioana (2010), *Contribuții la didactica geografiei din învățământul preuniversitar românesc*, Editura TIPOMC, Oradea

- Dulamă, Eliza (2001), *Elemente de didactica geografiei*, Editura Clusium, Cluj - Napoca
- Dulamă, Eliza (2002), *Metode, strategii și tehnici didactice activizante – cu aplicații la geografie*, Editura Clusium, Cluj - Napoca
- Dulamă, Maria Eliza (2006), *Metodologie didactică*, Editura CLusium, Cluj – Napoca
- Dulamă, Maria – Eliza (2010), *Didactica axată pe competențe*, Presa Universitară Clujeană, Cluj – Napoca
- Dulamă, Maria – Eliza (2011), *Despre competențe: Teorie și practică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj - Napoca
- Dulamă, Maria Eliza, Roșcovan, Serafima (2007), *Didactica geografiei*, Editura Bons Offices, Chișinău
- Frumos, F. (2008), *Didactica - fundamente și dezvoltări cognitive*, Editura Polirom, Iași
- Gherguț, A. (2007), *Management general și strategic în educație*, Editura Polirom, Iași
- Ionescu, M., Bocoș, Mușata (2017), *Tratat de didactică modernă*, Editura Paralela 45, Pitești
- Mândruț, O. (2003), *Geografie – ghidul profesorului pentru clasele IX – XII*, Editura Corint, București
(abordează instruirea pe competențe la liceu)
- Mândruț, O. (2006), *Didactica geografiei I, II*, Proiectul pentru învățământul rural, MEN
- Mândruț, O. (2010), *Competențele în învățarea geografiei. Ghid metodologic pentru aplicarea curriculumului de geografie din învățământul preuniversitar*, Editura Corint, București
- Mândruț, O. (2014, coord.), *Curriculum și Didactică - elemente inovative actuale*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad
- Mândruț, O. (2017), *Geografie educațională*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad
- Mândruț, O. Catană, Luminița, Mândruț, Marilena (2012), *Instruirea centrată pe competențe*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad
- Mândruț, O., Mândruț, Marilena (2013), *Transdisciplinaritatea – un model integrat de abordare a instruirii*, în Revista de Pedagogie, anul LXI, nr. 4, 2013, București
- Mândruț, O., Dan, Steluța (2014), *Didactica geografiei*, Corint Educațional București
- Mândruț, O., Dan, Steluța (2015), *Geografie – curriculum școlar – ghid metodologic*, Corint Educațional, București
- Mândruț, O., Ardelean, A. (2015), *Contribuții la teoria curriculumului: proiectarea documentelor reglatoare și metodologice*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad
- Miclea, M. (1999), *Psihologie cognitivă*, Editura Polirom, Iași
- Negreț – Dobridor, I. (2001), *Teoria curriculumului*, în vol. Prelegeri pedagogice, Editura Polirom, Iași
- Negreț – Dobridor, I. (2005), *Didactica Nova*, Editura Aramis, București
- Negreț – Dobridor, I. (2008), *Teoria generală a curriculumului educațional*, Editura Polirom, Iași
- Noveanu, E., Potolea, D. (coord.) (2007), *Științele educației – dicționar enciclopedic*, vol. I, II, Editura Sigma, București

- Paraschiv, V. (2012), *Mentoratul în geografie*, Editura Pim, Iași
- Păun, E., Potolea, D. (coord.) (2002), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași
- Pehoiu, Gica (2007), *Geografie - considerente didactico - aplicative*, Editura Transversal, Târgoviște
- Pehoiu, Gica (2007), *Elemente de didactică privind cunoașterea mediului*, Editura Transversal, Târgoviște
- Sarivan, Ligia (coord., 2005), *Didactica ariei curriculare Om și Societate*, MEC, PIR
- Singer, Mihaela, Sarivan, Ligia (coord., 2006), *Quo Vadis Academia*, Editura Sigma, București
- Societatea Română de Geografie (2006), *Elemente de didactică aplicată*, Editura CD Press
- Stoica, A. (2003), *Evaluarea progresului școlar – de la teorie la practică*, Editura Humanitas Educational, București
- Stoica, A., Mihail, Roxana (2006), *Evaluarea educațională. Inovații și perspective* (cap. 4, Evaluarea competențelor), Editura Humanitas Educațional, București
- *** UIG (2016), *International Charter on Geographical Education* (Proiect)
- *** UVVG (2012 - 2017), <http://www.uvvg.ro.cdep> (pagina de publicații): cuprinde principalele lucrări din domeniul geografiei educaționale referitoare la competențe, curriculum, didactică și proiectarea instruirii

C. Documente reglatoare și metodologice

- CNEE (1996), *Ghid general de evaluare și examinare* (coord. Adrian Stoica), București
- MEN, CNC (2001), *Curriculum național – Ghid metodologic pentru aplicarea programelor din aria curriculară „Om și societate”*, învățământ liceal
- MEN, CNC, *Programele școlare de geografie pentru clasele IX – XII*, www.edu.ro
- SNEE (1999), *Ghid de evaluare la geografie*, Editura Trithemus, București
- SNEE (2001), *Evaluarea curentă și examenele. Ghid pentru profesori* (coord. Stoica, A.), Editura ProGnosis, București
- *** MEC, *Manualele școlare pentru clasa a X-a*

COLECTIV DE AUTORI

<i>Nr. crt.</i>	<i>Numele și prenumele</i>	<i>Instituția/Unitatea de învățământ</i>
1.	DAN STELUTA	Ministerul Educației
2.	PÂRVU CRISTINA	Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
3.	MÂNDRUȚ OCTAVIAN	Universitatea „Constantin Brâncuși”, Târgu Jiu
4.	ALEXANDRU MIHAELA FLORINA	Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Buzău
5.	ANGHEL DANIEL	Colegiul Național „Neogoe Basarab”, Oltenița
6.	ARGHIUȘ CORINA	Colegiul Național Pedagogic „Gh. Lazăr”, Cluj-Napoca
7.	BELCIU MARI-ELENA	Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Călărași
8.	BERETEU RADU	Colegiul Național „Moise Nicoară”, Arad
9.	BULBUCAN MIOARA	Colegiul Național „Lucian Blaga”, Sebeș
10.	BUCĂLOIU IONELA	Liceul Teoretic „Petru Cercel”, Târgoviște
11.	CIOBANU MARIA	Colegiul Național „Carol I”, Craiova
12.	COTEȘ MANUELA NICOLETA	Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Slobozia
13.	DATCU ZAMFIR	Colegiul Național „Radu Greceanu”, Slatina
14.	DIACONU IULIA	Școala Gimnazială „Take Ionescu”, Râmnicu Vâlcea
15.	DINCĂ ADRIANA MIOARA	Liceul de Artă, Sibiu
16.	DINCĂ CONSTANTIN	Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, Sibiu
17.	FIȘCUTEAN DORIN	Colegiul Național, Iași
18.	GRUIA ADINA MARIA	Liceul Teoretic „Nicolae Titulescu”, Slatina
19.	HOMEGHIU AURORA CĂTĂLINA	Colegiul Național „Constantin Carabella”, Târgoviște
20.	KISS FRANCISC	Liceul Teoretic „Bartók Bela”, Timișoara
21.	LESENCIUC MIHAELA	Colegiul Național „Emil Racoviță”, Iași
22.	MANDA MIHAI	Școala Gimnazială „Take Ionescu”, Râmnicu Vâlcea
23.	MIHĂESCU MARIANA	Liceul Tehnologic „Constantin Brâncoveanu”, Târgoviște
24.	NECHIFOR IULIAN CĂTĂLIN	Școala gimnazială Nr. 1, Văculești
25.	NEGREA ALEXANDRA	Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Alexandria
26.	PETRE-GHIȚĂ CRISTINA	Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu”, Voluntari
27.	PIȚIG NICOLETA	Colegiul Național „Ioan Slavici”, Satu Mare
28.	POROF MARCEL	Colegiul Național „Nicu Gane”, Fălticeni
29.	PUȚANU-CUZUB MARIUS	Colegiul Național „Mihail Kogălniceanu”, Galați

30.	RĂDULESCU CARMEN CAMELIA	Liceul Tehnologic „C.A. Rosetti”, Constanța
31.	RUS DUMITRU	Colegiul Național „Regina Maria”, Deva
32.	SĂNDULACHE CĂTĂLINA MIOARA	Colegiul Tehnic Feroviar „Mihai I”, București
33.	SIMU ALEXANDRU	Colegiul Național „Inochentie Micu Clain”, Liceul Teologic Greco-Catolic „Sfântul Vasile Cel Mare”, Blaj
34.	UNGUREANU ADRIANA BEATRIS	Liceul Tehnologic „Pamfil Șeicaru”, Ciorogârla, Ilfov